

Biuletyn

Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu

Nr 2/2025 (15) grudzień

poznan.pan.pl

Od Redakcji

Drugie półrocze 2025 roku przyniosło wiele wydarzeń ważnych dla działalności Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu i środowiska naukowego regionu. Był to czas intensywnej pracy, owocnych inicjatyw i licznych sukcesów członków PAN oraz jednostek badawczych działających w ramach Oddziału. W niniejszym numerze Biuletynu prezentujemy przegląd najistotniejszych dokonań i przedsięwzięć ostatnich miesięcy – zarówno tych o znaczeniu naukowym, jak i popularyzatorskim czy organizacyjnym. W czerwcu 2025 roku odbyły się wybory nowych członków rzeczywistych i korespondentów Polskiej Akademii Nauk. Z radością odnotowujemy, że wśród wyróżnionych znaleźli się uczeni związani z naszym regionem, reprezentujący różne dziedziny wiedzy – od nauk biologicznych i medycznych po nauki techniczne i humanistyczne. To dowód na nieustanny rozwój i wysoki poziom badań prowadzonych w wielkopolskich ośrodkach naukowych. Szczególnym powodem do dumy są również liczne nagrody, wyróżnienia i tytuły przyznane członkom PAN z Poznania. W minionych miesiącach uhonorowano wybitnych naukowców za ich wkład w rozwój polskiej nauki, działalność organizacyjną, popularyzację wiedzy oraz współpracę międzynarodową. W gronie wyróżnionych znaleźli się badacze, których osiągnięcia

przyczyniają się do budowania renomy polskiej nauki na świecie. Tradycyjnie bogaty był kalendarz wydarzeń naukowych i popularyzatorskich. W Poznaniu odbyły się m.in. kolejne edycje cykli „Nauka i Społeczeństwo” oraz „Dwugłos Nauki”, a także szereg wykładów, warsztatów i spotkań organizowanych przez instytuty PAN. Wydarzenia te nie tylko integrują środowisko naukowe, ale też tworzą przestrzeń dialogu z mieszkańcami miasta i regionu, pokazując, że nauka jest żywym elementem współczesnej kultury. Na szczególne wyróżnienie zasługują także inicjatywy skierowane do młodych ludzi – uczestników warsztatów, konkursów i Nocy Naukowców – które inspirują do rozwijania pasji poznawczych i wyboru ścieżki naukowej. W biuletynie znaleźć można również obszernie relacje z działalności instytutów PAN w Poznaniu, konferencji międzynarodowych, przedsięwzięć badawczych i projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Bardzo ważnym wydarzeniem z życia ośrodka poznańskiego był Złoty Jubileusz 50-lecia Instytutu Fizyki Molekularnej PAN. Wydarzenia te ukazują szerokie spektrum aktywności naukowców, ich zaangażowanie w badania podstawowe i stosowane, a także w popularyzację wiedzy i upowszechnianie wyników badań w społeczeństwie. Oddział PAN w Poznaniu pozostaje ważnym forum wymiany myśli, współpracy i integracji środowisk

naukowych różnych dyscyplin. Mam nadzieję, że prezentowany numer Biuletynu będzie nie tylko kroniką najnowszych osiągnięć i wydarzeń, lecz także inspiracją do dalszej pracy, współdziałania i twórczego dialogu między nauką a społeczeństwem. Serdecznie zachęcam do lektury!

Prof. Jerzy Kaczorowski,

Prezes Oddziału PAN w Poznaniu

Wybory członków rzeczywistych i korespondentów PAN

W dniach 25-26 czerwca 2025 roku podczas Sesji Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, odbyły się wybory członków rzeczywistych oraz korespondentów.

Członkami rzeczywistymi PAN zostali:

Prof. dr hab. Krzysztof Nowak – Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Wydział II – Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

Prof. dr hab. inż. Hanna Bogucka – Wydział Informatyki i Telekomunikacji Politechniki Poznańskiej, Wydział IV - Nauk Technicznych PAN

Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski – Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, Wydział V - Nauk Medycznych PAN

Członkami korespondentami PAN zostali:

Prof. dr hab. Andrzej M. Jagodziński – Dyrektor Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku, członek Wydziału II – Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

Prof. dr hab. Krzysztof Sobczak – Dyrektor Instytutu Biologii Molekularnej i Biotechnologii, Wydział Biologii UAM, członek Wydziału II – Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

Prof. dr hab. Piotr Tryjanowski – Dyrektor Katedry Zoologii, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu, członek Wydziału II – Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

Prof. dr hab. Mariusz Lamentowicz – Kierownik Pracowni Ekologii Zmian Klimatu, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, członek Wydziału III – Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi PAN

Prof. dr hab. inż. Marta Szachniuk – Instytut Chemii Bioorganicznej PAN, Instytut Informatyki Politechniki Poznańskiej, członek Wydziału IV – Nauk Technicznych PAN

Działalność i osiągnięcia członków PAN z Oddziału Poznańskiego

Nagrody i wyróżnienia otrzymane przez członków PAN w okresie od czerwca 2025 do listopad 2025 r.:

Prof. Marian Gorynia, czł. koresp. PAN – został uhonorowany tytułem doktora honoris causa, nadanym przez Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2025/2026, która odbyła się 2 października. Wyróżnienie to przyznano w uznaniu jego wybitnych osiągnięć w dziedzinie nauk ekonomicznych, szczególnie za wkład w rozwój teorii internacjonalizacji przedsiębiorstw, wieloletnią aktywność na rzecz środowiska naukowego i gospodarczego, promocję polskiej nauki w kraju i za granicą, a także wspieranie inicjatyw akademickich oraz rozwijanie współpracy naukowej Uniwersytetu Radomskiego z innymi ośrodkami w Polsce i na świecie.

Prof. Marek Świtoński, czł. rzec. PAN – został uhonorowany tytułem doktora honoris causa, nadanym przez Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Uroczystość odbyła się w Centrum Kongresowym Uniwersytetu w dniu 24 października 2025 r. Wyróżnienie przyznano w uznaniu wybitnych osiągnięć badawczych i dydaktycznych z zakresu genetyki i genomiki zwierząt domowych, kształcenie kadr naukowych, szeroką działalność organizacyjną na rzecz rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce oraz owocną

współpracę naukowo-dydaktyczną z Uniwersyte-
tem Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Prof. Jacek Błażewicz, czł. rzecz. PAN – został wy-
brany członkiem National Academy of Artificial In-
telligence (NAAI) - jednej z najbardziej prestiżo-
wych organizacji w dziedzinie sztucznej inteligencji.
To wyróżnienie stanowi uznanie dla wybitnych
osiągnięć Profesora w obszarze algorytmiki, bioin-
formatyki i zastosowań sztucznej inteligencji. Wy-
boru dokonano na podstawie znaczącego wkładu
w rozwój badań naukowych, innowacji technolo-
gicznych oraz kształcenia kolejnych pokoleń spe-
cjalistów.

Prof. Teofil Jesionowski, czł. koresp. PAN – został
powołany na funkcję Prezesa Akademii Inżynier-
skiej w Polsce na kadencję 2025-2028, instytucji
komplementarnej z Polską Akademią Nauk.

Prof. Michał Buchowski, czł. koresp. PAN – został
wybrany na Członka Honorowego Polskiego Towa-
rzystwa Ludoznawczego w dniu 18 września 2025
r. Profesor został również Overseas Research Fel-
low w National Museum of Ethnology w Osace, w
Japonii.

Prof. Marta Szachniuk, czł. koresp. PAN – otrzymała
tytuł Członkini Honorowej Polskiego Towarzystwa
Bioinformatycznego. Statuetka oraz dyplom
Członka Honorowego zostały wręczone podczas
XVIII Sympozjum Polskiego Towarzystwa Bioinfor-
matycznego, które odbyło się 15-17.09.2025 w Bia-
łymstoku.

Prof. Przemysław Czapliński, czł. koresp. PAN –
otrzymał Nagrodę Naukową Miasta Poznania (za
książkę *Rozbieżne emancypacje. Przewodnik po
prozie 1976-2020*, Wyd. Literackie, Kraków 2024).

Prof. Zbigniew W. Kundzewicz, czł. koresp. PAN -
otrzymał "The Jiangsu International Science and
Technology Cooperation Award". Chińską provin-
cję Jiangsu (ze stolicą w Nankinie) zamieszkuje ok.
85 milionów ludzi, a nagrodą wyróżniono czworo
uczonych z całego świata.

Prof. Roman Słowiński, czł. rzecz. PAN – otrzymał
wyróżnienie za najlepszą pracę na przeszło 100
zgłoszonych podczas 25. Konferencji Międzynaro-
dowej nt. "Group Decision and Negotiations" w Sa-
ragossie.

Prof. Jacek Radwan, czł. koresp. PAN – został wy-
różniony przez Uniwersytet Gdański objęciem na
rok akademicki 2025/2026 Katedry im. Prof. Wa-
cława Szybalskiego, przyznawaną przez tę uczelnię
w celu uhonorowania wybitnych uczonych w dzie-
dzinie nauk przyrodniczych i ścisłych.

Prof. Wojciech Świącicki, czł. rzecz. PAN - otrzymał
I-szą Nagrodę w konkursie Polskiego Towarzystwa
Łubiniowego na najlepszą publikację.

We wrześniu br. ukazała się **kolejna edycja świato-
wego rankingu** najczęściej cytowanych naukow-
ców, który opracowuje wydawnictwo **ELSEVIER**. Li-
sta obejmuje naukowców tworzących grupę 2% na-
ukowców, których publikacje były najczęściej cyto-
wane przez innych badaczy. W tegorocznej edycji
spośród 42 członków PAN Oddziału w Poznaniu
uwzględniono: 13 naukowców (31%) z największą
liczbą cytowań w 2024 r. oraz 17 naukowców (40%)
z największą liczbą cytowań w całym okresie ka-
riery naukowej.

Cytowania w 2024 r.: **Wydział I:** prof. E. Domańska;
Wydział II: prof. Z. Kundzewicz, prof. P. Tryjanow-
ski, prof. J. Oleksyn, prof. A. Jagodziński, prof. M.
Jaskólski; **Wydział III:** prof. T. Łuczak, prof. B. Mar-
ciniec; **Wydział IV:** prof. E. Frąckowiak, prof. T. Je-
sionowski, prof. R. Słowiński, prof. J. Stefanowski;
Wydział V: prof. J. Rybakowski. Cytowania w całym
okresie kariery naukowej (do 2024 r.): **Wydział I:**
prof. Ewa Domańska; **Wydział II:** prof. Z. Kundze-
wicz, prof. J. Radwan, prof. P. Tryjanowski, prof. J.
Oleksyn, prof. M. Jaskólski, prof. M. Świtoński; prof.
A. Jagodziński **Wydział III:** prof. J. Barnaś, prof. T.
Łuczak prof. B. Marciniak; **Wydział IV:** prof. E. Frąc-
kowiak, prof. T. Jesionowski, prof. R. Słowiński,
prof. J. Stefanowski, prof. Jacek Błażewicz; **Wydział
V:** prof. J. Rybakowski.

Wydarzyło się

11 czerwca odbyła się 107. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Oddziału PAN w Poznaniu. Pierwszą, otwartą część sesji poświęcono było laureatom i wyróżnionym w XIII edycji na najlepszą oryginalną pracę twórczą doktoranta opublikowaną w roku wcześniejszym. Laureaci konkursu, po odebraniu dyplomów, mieli okazję przedstawić założenia oraz wnioski ze swoich prac w krótkich, 5 minutowych prezentacjach. Następnie odbyła się druga część sesji, podczas której Prezes Oddziału, prof. Jerzy Kaczorowski przedstawił sprawozdanie z działalności Oddziału w pierwszym półroczu oraz przedstawił plan działalności w drugiej połowie roku

Zdj. 1. Laureaci i wyróżnieni w konkursie na najlepszą oryginalną pracę twórczą doktoranta opublikowaną w 2023 r. .

W ramach **wykładów otwartych** z serii „**Nauka i Społeczeństwo**”, organizowanych przez Oddział PAN w Poznaniu, w okresie od czerwca do listopada odbyły się **trzy wykłady**:

13.06.2025 – *Wyniki badań archeologicznych prowadzonych w związku z przebudową Starego Rynku w Poznaniu*, mgr Kateriny Zisopolu-Bleja, Komisja Archeologiczna O/PAN, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu.

16.10.2025 – *Pani Minister czy Pani Ministra?*, prof. dr hab. Jarosław Liberek, Komisja Historycznojęzykowa O/PAN, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

20.11.2025 – *Przestrzenne badanie ekspresji genów jako przełomowe narzędzie w badaniach biomedycznych* – wykład w ramach cyklu „**Nauka i Społeczeństwo**”, dr Szymon Hrychowicz, Komisja

Biotechnologii O/PAN, Instytut Genetyki Człowieka PAN.

Wykłady są dostępne na kanale oraz stronie:

<https://www.youtube.com/channel/UCDfWTcT7AZay2Y4v-gn1dmQ>

<https://poznan.pan.pl/nauka-i-spoleczenstwo/>

Zdj. 2. Nauka i Społeczeństwo – prof. Jarosław Liberek.

W dniu 13 listopada w siedzibie Oddziału, odbyło się **spotkanie otwarte** organizowane przez Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego wraz z Poznańskim Oddziałem Polskiej Akademii Nauk oraz Komisją Nauk Leśnych i Drzewnych O/PAN w Poznaniu. Podczas spotkania **prof. Marek Figlerowicz**, czł. koresp. PAN wygłosił wykład pt. *Genomy – czy w DNA jest zapisane nasze przeznaczenie?*

Zdj. 3. Wykład prof. Marka Figlerowicza.

28 listopada odbyła się XXVII edycja sesji naukowej z cyklu **Dwugłós Nauki**. Temat tegorocznej sesji to *Koncepcja budowy wszechświata*. Wykłady obejmowały interdyscyplinarne spojrzenie na współczesną kosmologię, odkrycia dokonane dzięki Kosmicznemu Teleskopowi Jamesa Webba, a także refleksję nad miejscem człowieka i sztucznej inteligencji w ewolucji wszechświata. Spotkanie tradycyjnie połączyły perspektywę nauk ścisłych i

humanistycznych. Podczas pierwszej sesji wykłady wygłosili: **prof. Tomasz Bulik**, czł. koresp. PAN, Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Warszawskiego – *Wyzwania współczesnej kosmologii* oraz **dr hab. Michał J. Michałowski**, prof. UAM z Wydziału Fizyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu – *Rewolucja podczerwieni: Kosmiczny Teleskop JamesaWebba*. Podczas drugiej części prelegentami byli: **ks. Dr hab. Wojciech Grygiel**, prof. UPJPII z Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – *Sztuczna inteligencja a ewolucja Wszechświata* oraz **prof. dr hab. Wojciech Sady** z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – *Astronomia a pytanie o sens życia*. Moderatorami sesji byli: prof. Józef Barnaś, czł. rzecz. PAN oraz prof. Jerzy Brzeziński, czł. rzecz. PAN. Sesja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem nie tylko naukowców ale również mieszkańców miasta. W sesji udział wzięło ok. 130 osób. Wykłady z sesji dostępne są na kanale YouTube oraz stronie internetowej Oddziału.

Institut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

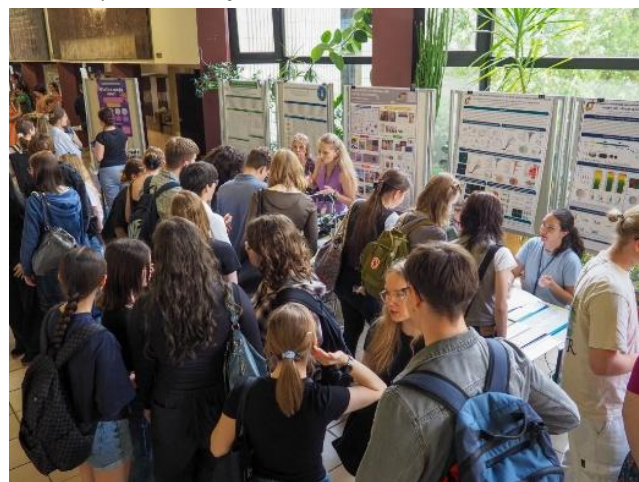
2 czerwca 2025 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyło się **symposium** poświęcone najnowszym wynikom projektu „**Dynastia i społeczeństwo państwa Piastów w świetle zintegrowanych badań historycznych, antropologicznych i genomicznych**”. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać prezentacji prof. Marka Figlerowicza na temat genealogii genetycznej Piastów. Następnie, prof. Józef Dobosz (UAM) przedstawił najnowsze ustalenia historyczne dotyczące pochodzenia dynastii, a dr hab. Luiza Handschuh, prof. ICHB PAN, omówiła

zmiany genetyczne w populacjach zamieszkujących tereny Polski przez ostatnie 2000 lat.

Zdj.4. Wykład prof. Marka Figlerowicza.

5 czerwca 2025 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyły się **Drzwi Otwarte**. Podczas wydarzenia uczestnicy mogli dowiedzieć się, jak wygląda ścieżka kariery naukowej oraz codzienna praca w poszczególnych zakładach i pracowniach ICHB PAN. Drzwi Otwarte rozpoczął wykład dr hab. Magdaleny Łuczak, prof. ICHB PAN, Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych, która opowiadała o kluczowych projektach realizowanych w Instytucie oraz o dostępnych możliwościach odbycia stażu. Następnie dr hab. Mariola Dutkiewicz przedstawiła ofertę Poznańskiej Szkoły Doktorskiej Instytutów PAN. W trakcie wydarzenia uczestnicy mogli również zapoznać się z alternatywnymi ścieżkami rozwoju zawodowego w instytucjach naukowych oraz działalnością Rady Samorządu Doktorantów ICHB PAN. Naukowcy Instytutu przygotowali dla gości wiele dodatkowych atrakcji.

Zdj. 5. Drzwi otwarte w ICHB PAN.

W **czerwcu 2025 r.**, w Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej działającym przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN rozpoczął się projekt skierowany do młodych odkrywców pt. **„Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia, chemia i sztuka w jednym kadrze”**. Celem projektu jest stworzenie przestrzeni do dialogu pomiędzy naukami o życiu a sztuką, inspirującą młodzież do twórczego i analitycznego myślenia, rozwijania kreatywności, eksperymentowania oraz odkrywania mikroskopowego świata życia jako źródła estetyki i wiedzy. Uczestnicy pogłębią wiedzę z zakresu biologii i chemii, będą przeprowadzać eksperymenty oraz łączyć naukę ze sztuką. Projekt, skierowany do wszystkich szkół z Wielkopolski, obejmuje 3 główne moduły: konkurs artystyczny, wystawę pokonkursową, cykl wykładów popularnonaukowych oraz warsztaty laboratoryjne. Uczestnicy będą mogli wziąć udział w 8 warsztatach, 4 wykładach oraz wystawie, na której zostanie zaprezentowanych 30 finałowych prac konkursowych. „Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia chemia i sztuka w jednym kadrze” dofinansowane ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach Programu Odkrywcy 2025. Kwota dofinansowania wynosi 215 000 zł, a całkowita wartość projektu 227 000 zł. Data podpisania umowy: lipiec 2025.

Zdj. 6. Inauguracja projektu „Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia, chemia i sztuka w jednym kadrze”.

W dniu **24 czerwca 2025 r.** w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyło się **mini sympozjum pt. „RNA Biology in Disease”**, zorganizowane przez Zakład Biotechnologii Medycznej, kierowany przez dr hab. Agnieszkę Fiszer, prof. ICHB PAN. W ramach wydarzenia w ICHB PAN gościły dwie pasjonujące się badaniami RNA naukowczynie, które wygłosiły wykłady dotyczące roli microRNA w stanach

patologicznych oraz mechanizmów molekularnych patogenezы choroby Huntingtona. **Dr Katarzyna Goljanek-Whysall** z National University of Ireland w Galway (Galway RNA Research Cluster) wystąpiła z prezentacją pt. „microRNAs and microRNA oxidation in muscle ageing and disease”. **Dr Sandra Fienko** z University College London, Institute of Neurology (Department of Neurodegenerative Disease), przedstawiła wykład zatytułowany: „Investigating nuclear retention and condensate formation of human mutant huntingtin transcripts as a novel molecular signature of Huntington’s disease”. Sympozjum stało się świetną okazją do dyskusji naukowych oraz wymiany doświadczeń.

Zdj. 7. Dr Katarzyna Goljanek-Whysall i dr Sandra Fienko.

Od 3 lipca do 21 sierpnia 2025 r. odbywała się kolejna edycja **„Nauki na wakacjach”** – cyklu otwartych wykładów prowadzonych przez polskich naukowców, koordynowanego przez prof. Jana Barciszewskiego z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN.

Po

raz kolejny wydarzenie, które odbyło się w Domu Pracy Twórczej PAN w Juracie, cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem i według opinii uczestników stało się cotygodniową letnią „ucztą naukową”.

30 lipca 2025 r. odbył się pierwszy wykład z projektu „Nauka na Szlaku”, realizowanego przez Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w ramach programu „Praca organiczna – dziedzictwo Wielkopolan”. Prelegentem był prof. Marek Figlerowicz, który w niezwykle ciekawy i przystępny sposób wygłosił wykład pt. „Jak powstało państwo Piastów?”. Projekt „Nauka na Szlaku” to spotkania z nauką na najwyższym poziomie. W jego ramach odbyły się dwa cykle wykładów: „Wielkopolska – kolebka polskiej państwowości” oraz „Czy geny są naszym przeznaczeniem?”. Wykłady odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kościanie oraz w Pałacu w Turwi. Projekt realizowany w ramach programu „Praca organiczna – dziedzictwo Wielkopolan” organizowanego na Szlaku Pracy Organicznej, inicjatywy koordynowanej przez Pałac Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze. Dofinansowano ze środków Województwa Wielkopolskiego.

Zdj. 8. Wykład prof. Marka Figlerowicza w ramach projektu „Nauka na szlaku”.

W dniach 25-29 sierpnia 2025 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu odbyło się spotkanie zespołów badawczych realizujących wspólny projekt bilateralny dofinansowany ze środków Polskiej Akademii Nauk i Czeskiej Akademii Nauk pt. „Zaawansowane algorytmy wspomagające predykcję wysokiej jakości modeli 3D RNA”. Do Poznania przyjechał zespół prof. Bohdana

Schneidera z Instytutu Biotechnologii CAS, aby wspólnie z grupą prof. Marty Szachniuk z ICHB PAN omówić postępy prac i dalsze kierunki badań. Projekt ma na celu opracowanie nowych metod oceny jakości oraz udoskonalania modeli przestrzennych RNA z wykorzystaniem algorytmów sztucznej inteligencji i grafowych metod bioinformatycznych.

Zdj. 9. Spotkanie zespołów badawczych.

W dniach 17-20 września 2025 r. w Poznaniu odbył się VI Kongres Nauk o Życiu BIO, BIO2025, będący jednocześnie 54. Zjazdem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego (PTBioch). Organizatorem tytularnym wydarzenia było Polskie Towarzystwo Biochemiczne, głównym organizatorem był Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk, a współorganizatorem Oddział PAN w Poznaniu. Kongres odbywał się na terenie Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa oraz Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, będących również współorganizatorami wydarzenia. Kongres zgromadził ponad 600 uczestników z 5 krajów Europy, potwierdzając swoją pozycję największego krajowego forum spotkań i wymiany doświadczeń naukowych w obszarze nauk o życiu. W sobotę, 20 września, zorganizowano dodatkowe wydarzenia towarzyszące obejmujące wykłady popularnonaukowe „Nauka dla społeczeństwa” dla mieszkańców Poznania oraz wycieczki krajoznawcze, podczas których uczestnicy mogli zwiedzić Poznań oraz Rogalin i Kórnik.

Zdj. 10. Uczestnicy VI Kongres Nauk o Życiu BIO, BIO2025.

29 września 2025 r. Instytut Chemii Bioorganicznej uczestniczył w jedynej takiej Nocy w Europie – **Nocy Naukowców!** Jak co roku do siedziby ICHB PAN i Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej ICHB PAN zawitało wiele młodych umysłów żądnych wiedzy! Pracownicy Instytutu przygotowali 11 stoisk, w tym również plenerowe, gdzie odbywały się bardzo widowiskowe pokazy chemiczne.

Zdj. 11. Pokazy w ramach Nocy Naukowców.

We wrześniu w Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej ICHB PAN odbyły się **warsztaty** poświęcone analizie danych z sekwencjonowania transkryptomu pojedynczych komórek (scRNA-Seq). Wydarzenie zostało zorganizowane przez Pracownię Analiz Pojedynczych Komórek działającą w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN, we współpracy z firmą Nygen Analytics. Uczestnicy mieli okazję przekonać się, że dzięki odpowiednio dobranym narzędziom bioinformatycznym również osoby z wykształceniem biologicznym mogą skutecznie analizować dane scRNA-Seq i wyciągać z nich wartościowe wnioski biologiczne.

Zdj. 12. Warsztaty z analizy danych i sekwencjonowania – ICHB PAN.

2 października 2025 r. w Centrum Innowacyjności i Edukacji Społecznej ICHB PAN odbyły się **warsztaty poświęcone zarządzaniu projektami**, w którym uczestniczyli pracownicy realizujący projekt POL-OPENSREEN 2.0. Podczas szkolenia uczestnicy mieli szansę poznać różne metodologie zarządzania projektami, takie jak Agile2, PRINCE 2, PMBOK, czy SCRUM, a także dyskutować o możliwościach wprowadzenia nowych rozwiązań w praktyce w swoich zespołach. Warsztaty zostały zorganizowane w ramach projektu POL-OPENSREEN 2.0 – Utrzymanie, Rozwój i Udostępnianie Polskiej Platformy Infrastruktury Skringingowej dla Chemii Biologicznej w Kontekście Uczestnictwa w Konsorcjum na Rzecz Infrastruktury Badawczej EU-OPENSREEN ERIC - dofinansowano z programu Ministra Nauki „Wsparcie udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej”.

22 października 2025 r. w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN odbyła się debata pt. „Psychodeliki w nauce, medycynie i dyskursie społecznym”. Panelistami byli:

- dr n. biol. Urszula Kozłowska – badaczka specjalizująca się w regeneracji i degeneracji tkanki nerwowej oraz roli układu odpornościowego w tych procesach,

- dr Joanna Karolina Malinowska – naukowczyni skupiająca się na filozofii nauki, epistemologii, ontologii i etyce

- lek. Maciej Adam Wódzki - specjalizujący się w psychiatrii dorosłych oraz dzieci i młodzieży.

Po wystąpieniach prelegentów wprowadzających słuchaczy w zagadnienie, rozpoczęła się żywa dyskusja. Uczestnicy zwracali uwagę na aspekty dotyczące zdrowia psychicznego, skupiając się przy tym na rodzajach terapii oraz dotychczas prowadzonych badaniach. Rozważali aspekty społeczne przyjmowania psychodelików. Omawiali również regulacje prawne odnoszące się do tej kwestii. Paneliści szczegółowo odpowiadali na pytania słuchaczy oraz chętnie wymieniali się z nimi spostrzeżeniami.

Zdj. 13. Panel dyskusyjny dot. obecności psychodelików w różnych dziedzinach życia i nauki.

23 czerwca w siedzibie PCSS zainaugurowano prace Konsorcjum pierwszej polskiej Fabryki AI – PIAST-AI, wybranej przez Komisję Europejską jako obiekt, uczestniczący w programie „AI Factories”. Tym samym Poznań stał się ważnym kołem zamachowym w rozwoju dziedzin, takich jak: IT, cyberbezpieczeństwo, technologie kosmiczne, robotyka

i zrównoważony rozwój. Kompleksowe usługi oparte na systemie PIAST-AI uruchomione będą w trzecim kwartale 2026 roku.

23 czerwca 2025 r., u schyłku polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, EuroHPC JU zainaugurowało instalację PIAST-Q w Poznaniu. Była to pierwsza inauguracja komputera kwantowego EuroHPC, stanowiąca kamień milowy w budowie europejskiej infrastruktury obliczeń kwantowych, jak również pierwsza infrastruktura EuroHPC zlokalizowana w Polsce. W wydarzeniu wzięli udział Dariusz Standerski – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji, Rafał Duczmal – Przewodniczący Rady Zarządzającej EuroHPC JU oraz Anders Jensen – Dyrektor Wykonawczy EuroHPC Joint Undertaking.

25 czerwca 2025 roku w siedzibie głównej PCSS odbyło się uroczyste posiedzenie POLFARu połączone z otwarciem działalności w Polsce konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej LOFAR ERIC. Wśród gości znaleźli się m.in. przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Centrum Badań Kosmicznych PAN, Narodowego Centrum Promieniowania Synchronotrowego SOLARIS, ESO, CTAO ERIC oraz oczywiście członkowie konsorcjum POLFAR, w którym jest także Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Instytut Dendrologii PAN

W dniach 18-20 września br. pracownicy Instytutu wzięli udział w Kórnickich Dniach Nauki. Impreza ta, organizowana przez Urząd Miasta i Gminy Kórnik oraz placówki naukowe z terenu gminy, w tym Instytut Dendrologii PAN, odbyła się już po raz trzynasty. Celem Kórnickich Dni Nauki jest przybliżenie mieszkańcom gminy Kórnik działalności placówek naukowych funkcjonujących na jej terenie, a także zainteresowanie dzieci i młodzieży prowadzoną działalnością naukową. W ramach imprezy pracownicy Instytutu odwiedzili z wykładami kórnickie szkoły, zaprosili też uczniów na prelekcje odbywające się w Instytucie oraz uczestniczyli w X Festynie Ekologicznym. Wielką atrakcją było nocne zwiedzanie Arboretum, w trakcie którego przedstawiono

zbiory dendrologiczne, ale również odbyły się inscenizacje członków Stowarzyszenia Teatralnego Legion ukazujące historię i postacie związane z Arboretum i Zamkiem Kórnickim.

Zdj. 14. Kórnickie Dni Nauki (fot. K. Szwed-Pietras).

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

Instytut Fizyki Molekularnej Polskiej Akademii Nauk, jako samodzielna jednostka naukowa, został powołany w 1975 roku. Korzenie jego działalności sięgają jednak dwóch wcześniejszych dekad – szczegółom tej historii poświęcony został osobny artykuł w poprzednim wydaniu Biuletynu (15/2025). Obchody Złotego Jubileuszu IFM PAN koncentrowały się wokół dwóch kluczowych wydarzeń: jubileuszowego posiedzenia Rady Naukowej, które odbyło się 18 listopada 2025 roku w siedzibie Instytutu przy ul. Mariana Smoluchowskiego 17, oraz **głównej uroczystości jubileuszowej zorganizowanej 19 listopada 2025 r.** w centrum konferencyjnym Concordia Design Poznań przy ul. Zwierzynieckiej 3. Hasłem przewodnim obchodów 50-lecia IFM PAN były słowa Mariana Smoluchowskiego – jednego z najwybitniejszych polskich fizyków: *„Nauka nie polega na gromadzeniu faktów, lecz na odkrywaniu praw, które nimi rządzą”*. Uroczystej gali jubileuszu, w zastępstwie nieobecnego dyrektora – prof. dr. hab. Zbigniewa Trybuły, przewodniczył zastępca dyrektora ds. naukowych – dr hab. Adam Rachocki, prof. IFM PAN, który na wstępie powitał i przedstawił licznie zgromadzonych gości. Wśród uczestników, oprócz obecnych i byłych pracowników Instytutu oraz członków Rady Naukowej IFM PAN, znaleźli się przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, jednostek samorządowych, władz PAN oraz Poznańskiego Oddziału PAN, przedstawiciele władz poznańskich uczelni, dyrektorzy i

reprezentanci instytutów PAN, Polskiego Towarzystwa Fizycznego oraz reprezentanci biznesu (m.in. Orlenu S.A. – Oddział PGNiG w Odolanowie i Oddziału Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. w Poznaniu). W wystąpieniu poświęconemu „Historii i współczesności IFM PAN” prof. IFM PAN Adam Rachocki przedstawił tło historyczne Instytutu oraz zaprezentował jego obecny kształt. Ważnym elementem prezentacji była projekcja dwóch filmów: pierwszy przybliżał początki powstania Instytutu, a drugi przedstawiał jego obecną działalność i wybrane obszary badawcze. W wystąpieniu zastępcy dyrektora ds. naukowych nie zabrakło wyrazów uznania dla wkładu kilku pokoleń naukowców, doktorantów oraz pracowników administracyjnych i technicznych, którzy współtworzyli dorobek i tożsamość Instytutu podczas całego półwiecza. Następnie głos zabierali zgromadzeni goście, składając gratulacje i życzenia zarówno w imieniu własnym, jak i instytucji oraz podmiotów, które reprezentowali. Na scenie wystąpili m.in.: dr hab. Mirosława Ostrowska, prof. IO PAN (wiceprezes PAN), prof. dr hab. Konrad Banaszek (Wydział III PAN), prof. dr hab. Hanna Bogucka (wiceprezes Oddziału Poznańskiego PAN), Czesław Kruczek (Departament Edukacji i Nauki przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego), Tomasz Ławniczak (przedstawiciel Marleny Małąg – posłanki do Parlamentu Europejskiego), dr hab. Arkadiusz Ptak, prof. PP (prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką Politechniki Poznańskiej), prof. dr hab. Teresa Rząca-Urban (prezes PTF), dyrektorzy instytutów PAN tworzących Szkołę Doktorską IPAN (dr hab. Luiza Handschuh, prof. IChB PAN, prof. dr hab. Paweł Krajewski, prof. dr hab. Andrzej M. Jagodziński, prof. dr hab. Maciej Giefing), dyrektorzy i przedstawiciele innych instytutów PAN (prof. dr hab. Leszek Sirko, prof. dr hab. Dariusz Kaczorowski, prof. dr hab. Izabella Grzegory, prof. dr hab. Sławomir Jarosz), prof. dr hab. Ireneusz Weymann (dziekan Wydziału Fizyki i Astronomii UAM), dr hab. Tomasz Runka, prof. PP (Wydział Inżynierii Materiałowej i Fizyki Technicznej PP), prof. dr hab. Jerzy Smardzewski

(Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu). Uroczysty charakter składanych gratulacji i życzeń dopełniały występy muzyczne w wykonaniu Mai Kolanoś (wokalistka) przy akompaniamencie Mateusza Walczaka. Po przerwie odbyła się sesja naukowa, podczas której zaprezentowane zostały wybrane osiągnięcia naukowe Instytutu. Wyniki swojej pracy badawczej przedstawili: prof. IFM PAN Michał Bielejewski („Projektowanie i wytwarzanie struktur supramolekularnych przewodzących jonowo – do zastosowań w nowej generacji magazynów energii”), dr hab. Karol Synoradzki („Zimno z magnezu – o efekcie magnetokalorycznym i chłodzeniu przyszłości”), prof. IFM PAN Mirosław Werwiński („Poszukiwania nowych magnesów trwałych”), dr inż. Krzysztof Ptaszyński („Termodynamika w nanoskali”), dr Sylwia Zięba („Nowe sole imidazoliowe z helikalną siecią wiązań wodorowych”), prof. IFM PAN Piotr Kuświk („Ferromagnetyczne i ferrimagnetyczne układy warstwowe z prostą anizotropią magnetyczną (PMA) jako podłoża do magnetoforesy”). Uroczystość Jubileuszu 50-lecia IFM PAN zakończył prof. IFM PAN Adam Rachocki, który dziękując wszystkim za przybycie podkreślił, że wydarzenie to stanowiło okazję do podsumowania półwiecza działalności naukowej, dynamicznego rozwoju oraz budowania pozycji Instytutu w kraju i na arenie międzynarodowej. Uroczystość była również znakomitą okazją do promocji Instytutu, a jednocześnie momentem spojrzenia w przyszłość – ku nowym wyzwaniom i odkryciom, które czekają na kolejne pokolenia badaczy. Z okazji Jubileuszu Dyrekcja IFM PAN złożyła całej społeczności instytutowej życzenia nieustającej pasji poznawczej, satysfakcji z pracy badawczej oraz wielu dalszych sukcesów naukowych i organizacyjnych.

Zdj. 15. Uroczystość Jubileuszu 50-lecia Instytutu Fizyki Molekularnej.

41. Warsztaty Naukowe Lato z Helem 2025 to niepowtarzalne spotkanie uczniów i studentów z najwybitniejszymi fizykami z całej Polski, które odbyło się w Odolanowie dniach od 29 czerwca do 5 lipca 2025 r. Temat wiodący w tym roku to *Sztuczna inteligencja w służbie nauki*. Wykład inauguracyjny pt. *Metrologia kwantowa* wygłosił prof. dr hab. Tomasz Dietl. Kolejne wykłady przedstawili: dr Szymon Maćkowiak pt. *Sztuczna inteligencja w fizyce i fizyka w sztucznej inteligencji – kilka słów o ich wzajemnym przenikaniu się*, mgr inż. Piotr Duczmal pt. *Bo piękno na to jest by zachwycać – perły nocnego nieba na wyciągnięcie ręki* i prof. dr hab. Tadeusz Domański pt. *Urządzenia informatyki kwantowej na bazie nadprzewodników*. Uczestnicy Warsztatów to młodzież z **Krajowego Funduszu ZDOLNI**, który wspiera wyjątkowo zdolną młodzież z całej Polski. Przez tydzień mieli oni okazję robić zazwyczaj pierwsze badania naukowe. Program każdego dnia był następujący: rano śniadanie, następnie przejście do Zakładu Fizyki Niskich Temperatur, Materiałów i Technologii Kwantowych IFM PAN na terenie Gaz-Systemu Tłoczni w Odolanowie na wykład codziennie innego wybitnego polskiego naukowca, który dzielił się swoją wiedzą i obecnie prowadzonymi badaniami. Po wykładzie uczestnicy podzieleni na grupy wykonywali doświadczenia i pomiary, których wyniki przedstawiali na seminariach w ostatnim dniu Warsztatów. Tematy grup były następujące: *Właściwości nadpłynnego helu*, *Elektronowy Rezonans Paramagnetyczny - badanie właściwości 4,4 diaminoazobenzenu umieszczonego w strukturze tlenku grafenu*, *Skaningowa Mikroskopia Tunelowa - przegląd, zasada działania oraz pomiary na przykładowej próbce*, *Przygotowanie do lotu balonu z GPS, wypuszczenie go za zgodą i ustalenie terminu z Polską Agencją Żeglugi Powietrznej (PAŻP)* (balon poszybował na wysokość 20 km i przebył 420 km). Kierownikiem Naukowym Warsztatów, jak co roku, był prof. dr hab. Zbigniew Trybuła, który czuwał nad wykładami i grupami badawczymi. Grupy te prowadzili prof. dr hab. Wojciech Kempański i dr Piotr Banat z Zakładu w Odolanowie, dr hab. Mateusz Kempański prof. UAM z

Poznania oraz dr inż. Maciej Kamiński z Politechniki Poznańskiej. Młodzież wiele się nauczyła i bardzo dojrzałe przedstawiała wyniki swojej tygodniowej pracy na końcowym seminarium podsumowującym Warsztaty. Biorąc pod uwagę doświadczenie z ubiegłych Warsztatów, także w tym roku kontynuowaliśmy przekaz wykładów na platformie YouTube na kanale Nauka 5.0, gdzie uczestnicy mieli też możliwość zadawania pytań wykładowcom. Na zakończenie każdego wykładu uczestnicy zadawali pytania, a poprawne odpowiedzi były nagradzane koszulkami 41. Warsztatów Naukowych Lata z Helem. Tą formą przekazu i kontaktem z internetowymi słuchaczami zajmował się niezastąpiony dr inż. Jakub Niechciał z Politechniki Wrocławskiej. Obydwie formy przekazu poszerzyły grono odbiorców; wykłady są dostępne cały czas w YouTube. Po trzech tygodniach odnotowaliśmy 1100 odsłon tegorocznych wykładów. Wszystkie wykłady w ciągu kilku lat wysłuchało ponad 200 tys. internautów. Dziękujemy wszystkim, którzy tworzyli Warsztaty: wykładowcom, sponsorom (Gaz-System S.A., Grupa Orlen Oddział PGNiG S.A. w Odolanowie, Air Product) i wszystkim, dzięki którym uczestnicy wyjeżdżali z Odolanowa zadowoleni i zainspirowani do dalszej pracy naukowej i poszerzana swojej wiedzy. <https://www.ifmpan.poznan.pl/latozhelem/>

W ramach otwartych wykładów popularnych z serii **Fizyka Warta Poznania** organizowanych przez Instytut Fizyki Molekularnej PAN odbyły się dwa wykłady:

- **11 września 2025 r.** wykład pt. *Fizyka tańca* wygłosiła dr hab. Iwona Olejniczak, prof. IFM PAN
- **9 października 2025 r.** wykład pt. *Fizyczne podstawy percepcji barw* wygłosiła dr hab. Joanna Kowalczyk.

<https://www.ifmpan.poznan.pl/fwp/>

W tym roku **Noc Naukowców** wystartowała **26 września o godzinie 16:00**. Naukowcy z Instytutu Fizyki Molekularnej PAN przygotowali dla Młodych Odkrywców

mnóstwo atrakcji, warsztatów, pokazów i konkursów otwierając swoje laboratoria i serca. Pojawiło

się wiele nowych wydarzeń, takich jak: *Powietrze na Wyciągnięcie Ręki*, *Fizyka Wiatrów*, *Chemiczne Kuchenne Rewolucje* a także można było zobaczyć *Niewidzialną Ulicę!* Naszych Gości w laboratorium NMR zachęcaliśmy do bliższego poznania *Wodoru (^1H) i Węgla (^{13}C) – celebrytów świata nauki*.

Zdj. 16. Fot. Dr Andrzej Hilczer

Odkrywców ceniących porządek zachęcaliśmy do zapisywania się na Pakiety skierowane do młodszych i starszych uczestników (każdy Pakiet to trzy fascynujące, różnorodne warsztaty, czyli półtorej godziny niezapomnianych doświadczeń), natomiast dla entuzjastów spontanicznych eksploracji było wiele pokazów i wydarzeń otwartych! Zapraszamy wszystkich serdecznie do naszego tradycyjnego „Labiryntu Fizyki”, gdzie można było samodzielnie eksperymentować i odkrywać magię doświadczania! W tym roku nasz Instytut odwiedziło około 200 entuzjastów nauki. Na twarzach gościły uśmiechy i zainteresowanie wyjątkowo ciekawą ofertą przygotowaną przez naukowców z IFM PAN. Organizatorom Nocy Naukowców w IFM PAN, wszystkim osobom zaangażowanym w prezentację laboratoriów, pokazy, warsztaty, przygotowanie materiałów filmowych oraz wolontariuszom i osobom, które przyczyniły się do usprawnienia przebiegu wydarzenia, należą się podziękowania za włożony trud i poświęcony czas. Dziękujemy! Działania popularyzujące naukę podczas Poznańskiej Nocy Naukowców były finansowane przez Unię Europejską w ramach projektu: 101162504 - SUSTA-INIGHT - HORIZON-MSCA-2023-CITIZENS-01 i realizowane w ramach Konsorcjum, którego

koordynatorem jest Politechnika Poznańska.
<https://www.ifmpan.poznan.pl/nocnaukowcow/>

Zdj. 17. Fot. Dr Andrzej Hilczer

Institut Genetyki Człowieka PAN

1 października 2025 roku w Instytucie Genetyki Człowieka PAN odbył się **Dzień Hematologii 2025** – coroczne wydarzenie naukowo-edukacyjne poświęcone współczesnym problemom hematologii i hematoonkologii. **Tegoroczna edycja, przebiegająca pod hasłem „Chłoniaki skórne T-komórkowe – Pod powierzchnią: zrozumieć zwodniczą chorobę”,** była poświęcona biologii molekularnej, diagnostyce oraz leczeniu chłoniaków skórnych T-komórkowych (CTCL). Spotkanie odbyło się w formule hybrydowej – stacjonarnie w siedzibie IGCz PAN oraz online. Wydarzenie otworzyła mgr Monika Pieniawska, IGCz PAN, przedstawiając wykład wprowadzający poświęcony biologicznym i genetycznym podstawom CTCL. Następnie młodzież licealna wzięła udział w warsztatach przygotowanych przez Stowarzyszenie Gen-i-już. Kolejnym punktem programu był wykład prof. dr hab. Małgorzaty Sokołowskiej-Wojdyło z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, która omówiła różnorodność kliniczną CTCL, trudności diagnostyczne oraz znaczenie współpracy interdyscyplinarnej w leczeniu pacjentów. Część międzynarodową wydarzenia uświetnił wykład dr. Michaela Girardi z Yale School of Medicine (USA), uznanego eksperta w dziedzinie immunologii i terapii chłoniaków skórnych. Prelegent zaprezentował najnowsze wyniki badań nad immunoterapią i terapiami celowanymi w CTCL. Dzień Hematologii 2025 jest przestrzenią dialogu

między światem nauki, medycyny i pacjentów, realizując cele edukacyjne, badawcze i popularyzatorskie. Wydarzenie uzyskało dofinansowanie z Polskiej Akademii Nauk w ramach programu „Otwarta Nauka”. Sponsorami wydarzenia byli: Analytik Genetyka, Becton Dickinson, Bio-Rad, Biokom, Bio-novo, Eppendorf oraz Takeda.

Zdj. 18. Mgr Monika Pieniawska (IGC PAN) podczas wykładu dla młodzieży licealnej.

26 września 2025 roku w IGC PAN odbyła się kolejna edycja Nocy Naukowców. Wydarzenie zostało przeprowadzone w ramach projektu „SUSTAINIGHT”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej w programie Horyzont Europa. Naukowcy z IGC PAN zorganizowali 5 wykładów połączonych z warsztatami laboratoryjnymi oraz 7 interaktywnych stoisk. W warsztatach uczestniczyło 150 osób, stoiska odwiedziło ponad 200 młodych adeptów nauki. Podczas tegorocznej Nocy Naukowców uczestnicy mogli wyruszyć w niezwykłą podróż po świecie genów, komórek i nowoczesnych technik biologii molekularnej. Uczestnicy dowiedzieli się, jak zapisane są cechy w DNA i w jaki sposób je dziedziczymy, odkrywali tajemnice fluorescencji i struktur komórkowych, poznawali metody diagnostyki genetycznej nowotworów oraz uczyli się, jak działają szczepionki i układ odpornościowy. W części praktycznej mogli wcielić się w rolę naukowców, wykonywać doświadczenia kolorymetryczne, obserwować plemniki pod mikroskopem, czy izolować własne DNA. Na stoiskach tematycznych w holu Instytutu odwiedzający badali „niewidzialny świat” mikroorganizmów jelitowych, trenowali „białe krwinki”, poznawali sekrety krwi, iluzji optycznych i kodu genetycznego, a także mogli ozdobić się „genetycznymi” tatuażami. Nie zabrakło

również atrakcji w wirtualnej rzeczywistości – uczestnicy mogli spróbować swoich sił w escape roomie „Escape the Lab”.

Zdj. 19. Noc Naukowców 2025 w Instytucie Genetyki Człowieka PAN.

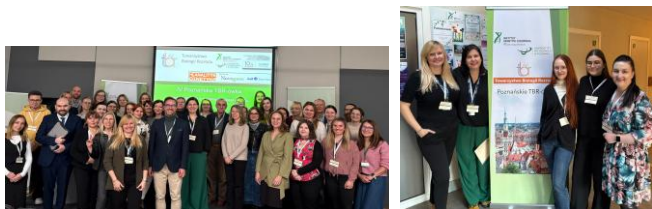
W dniu 4 listopada 2025 roku, w ramach cyklu ANTONI HORST MEMORIAL LECTURES, wykład wygłosił **prof. dr hab. Jan Lubiński** – światowej klasy genetyk i onkolog, specjalistą w dziedzinie genetyki klinicznej i patomorfologii. Profesor Lubiński jest związany z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie. Od ponad 30 lat prowadzi badania nad genetycznym podłożem nowotworów. Kieruje zespołem naukowców w Międzynarodowym Centrum Nowotworów Dziedzicznych (MCND) w Szczecinie. Temat jego wystąpienia brzmiał: „Doświadczenie Ośrodka Nowotworów Dziedzicznych w Szczecinie – czyli co współczesna medycyna zawdzięcza postępowi genetyki molekularnej?” Tegoroczna edycja Antoni Horst Memorial Lectures stanowiła również zwieńczeniem Roku Jubileuszowego obchodów 50-lecia IGC PAN.

Zdj. 20. Prof. Jan Lubiński i honorowa statuetka ANTONI HORST MEMORIAL LECTURES.

W dniu 20-tego października 2025 roku, w Instytucie Genetyki Człowieka PAN odbyła się IV Poznańska TBR-ówka pt. „Transkryptomika w badaniach biologii rozrodu”. Mini-symposium, połączone z warsztatami praktycznej nauki podstaw transkryptomiki przestrzennej, przyciągnęło naukowców i

praktyków z całej Polski. TBRówka to formuła spotkań zapoczątkowana w roku 2023, mająca na celu integrację członków Poznańskiego Oddziału Towarzystwa Biologii Rozrodu, zachęcanie nowych naukowców do włączenia się w prace Towarzystwa, promowanie tematów z dziedziny biologii rozrodu oraz, co najważniejsze: dzielenie się technikami, z którymi na co dzień pracujemy. W ramach mini-symposium wygłoszono sześć wykładów: „Globalna ekspresja genów u pacjentów z zaburzeniami spermatogenezy – analiza RNAseq” (**dr Agnieszka Malcher** - IGC PAN); „Dynamiczne zmiany profilu transkrypcyjnego przedimplantacyjnych zarodków świni – single embryo RNAseq” (**dr hab., prof. UPP Piotr Pawlak** - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu); „Obrazowanie ekspresji genów in situ – wprowadzenie do transkryptomiki przestrzennej” (**dr Szymon Hryhorowicz** - IGC PAN); „Zastosowanie zintegrowanej analizy transkryptomiki przestrzennej i pojedynczych komórek w badaniach hiperhomocysteinemii” (**dr inż. Joanna Suszyńska-Zajczyk** - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, IGC PAN); „Zaburzenia transkryptomu w niezstąpionych jądrach psów z wnetrostwem” (**prof. dr hab. inż. Joanna Nowacka-Woszek** - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu); „Rozszyfrowanie mezenchymalnych stanów transkrypcyjnych w rozwoju i nowotworzeniu prostaty” (**dr Hubert Pakuła** - Weill Cornell Medical College, New York, USA). Prócz wykładów, tegoroczna TBR-ówka obejmowała warsztaty dotyczące aspektów technicznych transkryptomiki przestrzennej (tkankowych oraz molekularnych). Warsztaty poprowadzili **dr Joanna Suszyńska-Zajczyk** i **dr Szymona Hryhorowicz** przy wsparciu młodych pracowników naukowych Innowacyjnego Centrum Medycznego IGC PAN. Jak w ubiegłych latach, tegoroczna TBR-ówka była znakomitą okazją do nawiązania nowych znajomości oraz wymiany doświadczeń między naukowcami na każdym etapie kariery naukowej. Wsparcie sponsorskie zapewniły firmy: Analityk Genetyka, Novogene oraz Cell Service.

Zdj. 21. Uczestnicy i organizatorzy IV Poznańskiej TBR-ówki w IGC PAN.

Instytut Genetyki Roślin PAN

Decyzją Głównego Inspektoratu Sanitarnego z dnia 30 czerwca 2025 r. Instytut Genetyki Roślin PAN **został włączony do sieci organizacji działających na rzecz Polskiego Punktu Koordynacyjnego Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (PPK EFSA)**. Celem sieci jest m.in. ułatwienie współpracy naukowej poprzez koordynację działań, wymianę informacji, rozwijanie i implementację wspólnych projektów, wymianę doświadczeń i praktyk w dziedzinach objętych misją EFSA. W związku z tym, Instytut ma możliwość realizowania zadań w sieci organizacji działających w dziedzinach objętych misją EFSA, aplikowania o dotacje współfinansowane przez EFSA i uczestniczenia w programach badawczych. EFSA oferuje również możliwość uczestniczenia krajowych ekspertów z instytucji naukowych w pracach paneli i sieci naukowych, programach stażowych w jednostkach naukowych krajów członkowskich lub w siedzibie EFSA, jako oddelegowany ekspert krajowy, jak również w różnorodnych webinarach i tematycznych szkoleniach.

W dniach 7-9 lipca 2025 roku w Poznaniu odbyła się 2. **Międzynarodowa Konferencja Nanotechnologii Roślin (ICPN 2025), organizowana w ramach projektu Nanoplant** przez Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk. W wydarzeniu wzięło udział blisko 100 uczestników z pięciu kontynentów, reprezentujących świat nauki, przemysłu i mediów (www.icpn.2025.pl). W trakcie Konferencji odbyło się pięć sesji naukowych poświęconych m.in. nanomateriałom, zielonej nanotechnologii oraz nanosensorom w zrównoważonym rolnictwie. Wykłady wygłosili wybitni badacze, w tym prof. Ajayan Vinu, prof. Michael S. Strano, prof. Sebastian Kruss, prof. Vasileios Fotopoulos,

prof. Małgorzata Jędrzycka, prof. Markita Landry i wielu innych. Ożywione dyskusje towarzyszyły zarówno prezentacjom, jak i przerwom między sesjami. Dużym zainteresowaniem cieszyła się sesja posterowa, w której zaprezentowano około 20 prac konkursowych. Konferencję zakończyła uroczysta kolacja networkingowa, uświetniona występem Zespołu Tańca Polskiego „Wielkopolska” z Poznania. Uczestnicy jednogłośnie podkreślali potrzebę kontynuacji tej inicjatywy. Kolejna edycja Konferencji – ICPN 2026 – planowana jest na wrzesień 2026 roku.

Zdj. 22. Międzynarodowa Konferencja Nanotechnologii Roślin 2025.

10 września 2025 roku Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk gościł uczestników **Trzynastego Międzynarodowego Seminarium Roboczego dotyczącego Metod Statystycznych w Badaniu Odmian**, zorganizowanego przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej. Program wizyty obejmował seminarium prezentujące działalność Instytutu oraz wybrane projekty realizowane w Zakładzie Biometrii i Bioinformatyki. Goście mieli również okazję zwiedzić Instytut, w tym nowo utworzone Laboratorium Multio-miczne, Zakład Fizjologii Roślin oraz szklarnie, w których prowadzone są badania nad łubinem i trawami pastewnymi, a także poletka doświadczalne z miskantem. Spotkanie było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń oraz zaprezentowania zaplecza badawczego i realizowanych projektów naukowych Instytutu.

Zdj. 23. Warsztaty dla Młodych odkrywców nauki.

W dniu 5 listopada 2025 roku w Instytucie Genetyki Roślin PAN odbyły się warsztaty dla najmłodszych miłośników nauki z Publicznego Przedszkola Rubi w Czerwonaku, prowadzone przez dr. hab. Piotra Ogrodowicza z Zakładu Fenomiki Zbóż. Dzieci obserwowały pod mikroskopem drożdże i aparaty szparkowe jęczmienia oraz rozcierały ziarna pszenicy, by zobaczyć, jak powstaje mąka i ciasto. Podczas zajęć wykonywały też proste doświadczenia z chemii i biologii, poznając zjawiska przyrodnicze i podstawy pracy laboratoryjnej. Na zakończenie dnia każdy uczestnik przygotował własnoręcznie pizzę – pyszne zwieńczenie naukowych przygód.

Biblioteka Kórnicka PAN

16 VI – wernisaż wystawy *Ostatnie dzieło Władysława Zamoyskiego. 100 lat Fundacji Zakłady Kórnickie* w Zamku w Kórniku, którą przygotowały trzy jednostki Polskiej Akademii Nauk wyrosłe z dziedzictwa rodów Zamoyskich i Działyńskich: Biblioteka Kórnicka wraz z Instytutem Dendrologii oraz Zakładem Doświadczalnym „Szkółki Kórnickie”.

Zdj. 24. Otwarcie wystawy w Zamku z okazji 100. rocznicy utworzenia Fundacji Zakłady Kórnickie przez Władysława Zamoyskiego. Na zdjęciu (od lewej): M. Skrent (dyrektorka Szkółek Kórnickich PAN),

prof. M. Biniś-Szkopek (dyrektorka PAN Biblioteki Kórnickiej), prof. A.M. Jagodziński (dyrektor Instytutu Dendrologii PAN), którzy kierują jednostkami zainicjowanymi przez kórnickie rody Działyńskich i Zamoyskich.

26 VI – *Miłobędzka. znikam / jestem – wieczór wspomnień i wierszy*. Rozmawiają: prof. Anita Jarzyna, Marcin Sendeci, prof. Piotr Śliwiński, Joanna Żygowska. Prowadzenie: dr Jarosław Boro-wiec. Wiersze czyta: Maria Peszek (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

20 VIII – otwarcie wystawy czasowej *Rzeczpospolita powstańcza* w Muzeum Historii Polski w Warszawie, gdzie prezentowane są zbiory z PAN Biblioteki Kórnickiej.

16 IX – wernisaż w Pałacu Działyńskich wystawy *Wielkie Księstwo Idei – działalność społeczna Wielkopolan w XIX wieku*, organizatorzy: Archiwum Państwowe w Poznaniu, PAN Biblioteka Kórnicka, Fundacja Zakłady Kórnickie, portal Hrabia Tytus.

17-19 IX – XI Kórnickie Dni Nauki, podczas których pracownicy Biblioteki przeprowadzili wykłady i warsztaty dla uczniów szkół podstawowych i średnich oraz zorganizowali nocne zwiedzanie Zamku.

20-21 IX – udział PAN Biblioteki Kórnickiej w XXIII Festiwalu „Nauka z Pałacem w tle” w Pałacu w Jabłonnie.

21 IX – *Sztuka pięknego pisanie i rękodzieła papierniczego* – warsztaty plenerowe podczas corocznego pikniku rodzinnego organizowanego na podzamczu siedziby Biblioteki przez Fundację Zakłady Kórnickie.

3 X – pracownicy Biblioteki, we współpracy z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną, wzięli udział w Poznańskich Targach Turystycznych – Tour Salon

4 X – Salon Poezji w Zamku w Kórniku (107. odsłona) w ramach V Festiwalu Ekologii Integralnej – Tygodnia św. Franciszka. W programie: poezja Leopolda Staffa, ks. Jana Twardowskiego, Wojciecha Bąka, Ernesta Brylla, Kazimierzy Iłłakowiczówny, Kazimierza Wierzyńskiego oraz św. Franciszka.

Recytacja i wokół: Michał Kocurek oraz Aleksandra Daukszewicz. Fortepian: Jakub Czerski.

5-9 X – *Dni Kultury Czeskiej w Poznaniu*. Organizatorzy tegorocznej edycji: Biblioteka Raczyńskich, Barak Kultury, Dom Książki Poznań, Instytut Filologii Słowiańskiej UAM oraz PAN Biblioteka Kórnicka

9 X – *Wieczór czwartkowy z Adamem Wrzosem (1875-1965)* – druga odsłona biograficzno-artystycznych spotkań w Pałacu Działyńskich wokół wybitnych postaci świata medycznego, organizowanych we współpracy PAN Biblioteki Kórnickiej z Uniwersytetem Medycznym w Poznaniu, Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Wielkopolską Izbą Lekarską; honorowy patronat objął m.in. Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Tegorocznej edycji towarzyszyła wystawa „*Żyć to działać*”. *Dziewięć portretów profesora Adama Wrzosa*.

Zdj. 25. *Wieczór czwartkowy z Adamem Wrzosem w Pałacu Działyńskich*.

23 X – *Maria Dąbrowska – w rodzinnej soczewce i w niepublikowanych listach*. Rozmawiają: prof. Ewa Głębińska, Dominika Szumska-Hornung. Prowadzenie: dr Amelia Korzeniewska. Listy czyta Maria Mamon (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

26 X – finałowy koncert VI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Kameralnej im. Józefa Madei, który odbył się w Zamku w Kórniku.

Zdj. 24. *Koncert Muzyki Kameralnej im. Józefa Madei*.

30 X – *„Wydeptał ścieżkę niewidzialną” – o Antonim Słonimskim*. Rozmawiają: prof. Katarzyna Kuczyńska-Koschany i Adam Michnik. Prowadzenie: prof. Grzegorz Leszczyński (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

6 XI – *Dlaczego warto wracać do Tischnera?* Rozmawiają: Wojciech Bonowicz, o. Nikodem Brzózy (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

7-8 XI – konferencja *Słownictwo związane z islamem w słownikach dwujęzycznych Wojciecha Kazimirskiego: między leksykografią a lingwistyką kulturową*. Organizatorzy: Instytut Języków i Literatur Romańskich i Instytut Filologii Polskiej UAM, Institut d'études textuelles et transculturelles de l'Université Jean Moulin Lyon 3, PAN Biblioteka Kórnicka.

8 XI – w wnętrzach Zamku odbył się koncert oraz wystawa poświęcone twórczości Wincentego Pola, pt. *„Daję ci patent na pisanie piosenek...czyli namaszczony przez Mickiewicza”*.

13-14 XI – konferencja *Archiwiści, bibliotekarze i muzealnicy wobec wyzwań i sytuacji kryzysowych*, organizatorzy: Zakład Archiwistyki Wydziału Historii UAM, Archiwum Państwowe w Poznaniu, PAN Biblioteka Kórnicka.

20 XI – *Tłumaczyć Owidiusza*. Rozmawiają: dr Aleksandra Arndt, dr Łukasz Berger, prof. Monika Miazek-Męczyńska. Prowadzenie prof. Piotr Bering (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

Wydarzy się wkrótce

Planowane są kolejne **wykłady w ramach spotkań „Nauka i Społeczeństwo”**, który współorganizowane są we współpracy z komisjami naukowymi działającymi przy Oddziale PAN w Poznaniu. O tematach wykładów będziemy informowali na bieżąco.

Od 01.01. do 15.03.2026 r. będzie można zgłaszać prace do XIV edycji Konkursu na najlepszą publikację z której wiodącym autorem jest doktorant z regionu działania Oddziału. Konkurs dotyczy prac opublikowanych w 2025 roku (w wersji drukowanej lub online), a osoba będąca jej autorem miała status doktoranta w dowolnym momencie 2025 r. Laureaci zostaną wyróżnieni w pięciu obszarach nauki, odpowiadającym nazwom Wydziałów PAN. Zgłoszenia prac do konkursu są przyjmowane drogą elektroniczną na adres kamila.sobkowska@pan.pl. Formularz zgłoszeniowy oraz regulamin konkursu dostępne są na stronie internetowej Oddziału: <https://poznan.pan.pl>.

XVII edycja Światowego Tygodnia Mózgu w Poznaniu odbędzie się w dniach **16-20 marca 2026 roku**, w godz. 16.30-18.30. Jak co roku planowane jest zorganizowanie 10 (30-40 minutowych) wykładów (po 2 dziennie), do wygłoszenia których zaproszeni zostaną naukowcy z krajowych, wiodących ośrodków naukowych.

W dniach **20–24 kwietnia 2026 r.** odbędzie się **XXIX edycja Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki**, jednego z największych wydarzeń popularyzujących naukę i sztukę w Wielkopolsce. Głównymi adresatami festiwalowych wydarzeń są uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także wszyscy zainteresowani odkrywaniem świata nauki. **Inauguracja Festiwalu odbędzie się 20 kwietnia 2026 r.** w Pałacu Działyńskich, którego gospodarzami po raz kolejny będą Oddział Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu oraz Biblioteka Kórnicka PAN. W ramach Festiwalu, **22 kwietnia 2026 r.**, Oddział PAN w Poznaniu wraz z poznańskimi placówkami

Polskiej Akademii Nauk zaprosi uczestników na warsztaty, pokazy i spotkania popularnonaukowe w Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku 78. Poznański Festiwal Nauki i Sztuki organizowany jest wspólnie przez siedem poznańskich uczelni publicznych, Laboratorium Wyobraźni oraz Oddział PAN w Poznaniu. Nad wydarzeniem patronat sprawuje Kolegium Rektorów Miasta Poznania PAN).

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

12 grudnia 2025 r. odbędzie się **otwarcie przyziemienia Pałacu w Turwi** po przeprowadzonych w nim pracach remontowych współfinansowanych przez Fundację Most the Most w ramach programu „Nasz Zabytek”. Wydarzeniu będzie towarzyszył koncert kolęd w wykonaniu Poznańskiego Chóru Kameralnego Polskiej Akademii Nauk pod kierownictwem dr Alicji Szelugi.

W pierwszej połowie stycznia Instytut Chemii Bioorganicznej PAN weźmie udział w **kolejnej edycji Nocy Biologów**.

19 listopada 2025 r. w siedzibie Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego odbędzie się **10. edycja międzynarodowej sesji Europejskiej Chirurgii Laryngologicznej Live**. Organizatorami sesji jest Europejskie Towarzystwo Laryngologiczne, Klinika Otolaryngologii Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, a także Wydział Zdrowia i Spraw Socjalnych Urzędu Miasta Poznania. Podczas wydarzenia odbędzie się blisko 20 operacji otolaryngologicznych w dziewięciu europejskich miastach z udziałem najlepszych specjalistów o światowej renomie. W wydarzeniu, dzięki **wykorzystaniu platformy medVC**, będą uczestniczyć widzowie z całego świat.

W siedzibie PCSS zaplanowano organizację **Druhiego Dorocznego Spotkania Projektu ECHOES (ECHOES Second Annual Meeting)**. Wydarzenie to odbędzie się w dniach **16-20 marca 2026 roku** i skupi się na kluczowych zagadnieniach związanych z projektem ECHOES (European Cloud for Heritage

OpEn Science). Do stolicy Wielkopolski zaproszone zostanie międzynarodowe grono ekspertów i specjalistów zaangażowanych w rozwój platformy ECHOES. Celem spotkania jest dalsza wspólna praca nad infrastrukturą, która ma zapewniać profesjonalistom oraz badaczom zajmującym się dziedziną kulturowym ujednolicony dostęp do danych, zasobów naukowych, dedykowanych szkoleń oraz zaawansowanych narzędzi cyfrowych, ściśle dostosowanych do ich specyficznych wymagań operacyjnych i badawczych.

Instytut Dendrologii PAN

Rok 2026 upłynie w Instytucie Dendrologii PAN pod znakiem Roku Jubileuszowego – **200-lecia Arboretum Kórnickiego**. Twórcami Arboretum byli Tytus i Jan hr. Działyńscy. Od 1933 r., tj. od daty powstania Zakładu Badania Drzew i Lasu (dzisiejszy Instytut Dendrologii PAN), instytucji naukowej powołanej zgodnie z ostatnią wolą Władysława hr. Zamoyskiego, Arboretum stanowi integralną część Instytutu. W ramach obchodów tego święta zaplanowano szereg wydarzeń naukowych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych. Szczególnym wydarzeniem będzie Konferencja Jubileuszowa „200 lat Arboretum Kórnickiego”, która odbędzie się w maju 2026 r.

Instytut Genetyki Człowieka PAN

Instytut Genetyki Człowieka będzie aktywnie uczestniczył w organizacji nadchodzących wydarzeń związanych: **Noc Biologów (styczeń 2026)**, **Targi LABS Expo (marzec 2026)**, **Poznański Festiwal Nauki i Sztuki (kwiecień 2026)**, **„Piknik na FEST” w parku Cytadela (czerwiec 2026)**. Wydarzenia te na stałe wpisały się w roczny kalendarz aktywności Stowarzyszenia Gen-i-już, które dzięki wielkiemu zaangażowaniu pracowników i doktorantów Instytutu od lat prężnie i z sukcesami działa w obszarze popularyzowania nauki i kontaktu ze społeczeństwem.

Biblioteka Kórnicka PAN

2-6 XII – XLVI Seminarium Mediewistyczne im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej „*Niech Cię wysłucha, Królu, Bóg*”. *Królewskie sacrum i profanum w kulturze średniowiecznej Europy* w ramach cyklu spotkań naukowych wokół jubileuszu tysiąclecia koronacji pierwszego króla Polski Millenium Regni Poloniae 1025-2025. Organizatorzy: PTPN, Fundacja Świętego Benedykta, Instytut Historii Sztuki UAM, Instytut Filologii Polskiej UAM, PAN Biblioteka Kórnicka.

4 XII – *Poznań poetek* – spotkanie z Bianką Rolando, Patrycją Sikorą-Tarnowską oraz Michaliną Cendrowską. Prowadzenie: prof. Marcin Jaworski (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

11 XII – *Dwie Krainy Czarów* – spotkanie z Pauliną Braiter i Pawłem Beręsewiczem wokół ich najnowszych polskich przekładów *Alice's Adventures in Wonderland* Lewisa Carrolla. Prowadzenie: prof. Ewa Rajewska i dr Aleksandra Wieczorkiewicz (cykl: Czwartki Literackie w Pałacu Działyńskich).

18 V 2026 – z okazji Międzynarodowego Dnia Muzeów odbędzie się Noc Muzeów, podczas której otworzymy podwoje Zamku i zaprezentujemy wyjątkowe obiekty z kórnickiej kolekcji.

Wiosna 2026 – uroczysta inauguracja jubileuszów **200-lecia Biblioteki Kórnickiej oraz 600-lecia Zamku w Kórniku**. Obchody potrwać cały rok i obejmą m.in.: stworzenie wystawy stałej w Zamku w Kórniku przedstawiającej historię Zamku i zgromadzonej tu kolekcji przy wykorzystaniu nowoczesnych możliwości wystawienniczych; powstanie albumu prezentującego dwieście najciekawszych obiektów z naszej kolekcji; organizację konferencji naukowej o AI w środowisku bibliotecznym, muzealnym i archiwistycznym; wydanie monografii o Pałacu Działyńskich; stworzenie wystawy plenerowej *Tam, gdzie słowo staje się światem... Ocalone dziedzictwo Biblioteki Kórnickiej* oraz wystawy wirtualnej *Życie Biblioteki w XX wieku* opowiadającej burzliwe dzieje księgozbioru oraz bibliotekarzy; organizację cyklu spotkań z dziełami z kolekcji Biblioteki, o których opowiadać będą zarówno kustosze Biblioteki,

jak i zaproszeni specjaliści; realizację filmu o architekturze i historii Zamku w Kórniku we współpracy z autorami popularnego i uznanego wideobloga o architekturze, urbanistyce i sztuce „Architecture is a good idea”.

Najnowsze, wybrane osiągnięcia naukowe poznańskich instytutów PAN

Instytut Chemii Bioorganicznej PAN

1. Gałka-Marciniak P., Urbanek-Trzeciak M.O., Kuźnicki D., Szostak N., Tire A., Nawrocka-Muszyńska P.M., Chojnacka K., Suszyńska M., Kłównowska K., Czubak K., Machowska M., Philips A., Maksin K., Susok L., Sand M., Rys J., Jura J., Ratajska M., Damska-Kozłowska H., Kowalewski J., Lewandowska M.A., Kozłowski P., (2025): **Whole-miRNome sequencing: a panel for the targeted sequencing of all human miRNA genes**, *Nucleic Acids Research* 53: gkaf812
<https://doi.org/10.1093/nar/gkaf812>

MikroRNA (miRNA) to cząsteczki regulujące procesy komórkowe, zarówno fizjologiczne jak i patologiczne, i wiele miRNA powiązano z różnymi chorobami człowieka, w tym z nowotworami. Jednak do tej pory brak specjalistycznych narzędzi pozwalających na analizę zmienności genetycznej w obrębie genów miRNA poważnie utrudniał identyfikację wariantów sekwencji miRNA i tym samym wykorzystanie miRNA jako biomarkerów nowotworowych czy celów terapeutycznych. Zespół naukowców pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Kozłowskiego opracował i zwalidował pierwszą na świecie, wysoce efektywną platformę umożliwiającą sekwencjonowanie wszystkich ($n \sim 2000$) genów miRNA człowieka, jak również szereg genów związanych z biogenezą miRNA. Z wykorzystaniem tego narzędzia, naukowcy zidentyfikowali blisko 1000, w większości nowych, mutacji w genach miRNA. Mutacje te występowały we wszystkich częściach genów, w tym w szczególnie ważnych funkcjonalnie miejscach wycinania miRNA oraz sekwencjach

"seed", niezbędnych do rozpoznawania celowanych mRNA. Naukowcy wykazali skuteczność opracowanego narzędzia, sekwencjonując kilkaset różnego rodzaju próbek DNA w tym silnie zdegradowanych archiwalnych próbek nowotworowych. Jest to już szesnasta praca wieńcząca realizowany przez prof. Kozłowskiego grant NCN MAESTRO, poświęcony analizie somatycznych mutacji nowotworowych w genach miRNA.

2. Mateja-Pluta M., Błaszczuk L., Bejger M., Nakatani K., Kiliszek A., (2025): **Naphthyridine carbamate dimer ligand induces formation of Z-RNA-like fold of disease-related RNA and exhibits a molecular glue characteristics in crystal lattice formation**, *Nucleic Acids Research* 53: gkaf924
doi.org/10.1093/nar/gkaf924

Dimer karbaminianu naftyrydyny (NCD) to niskocząsteczkowy związek posiadający zdolność do rozpoznawania patogennych RNA związanych z atakcją rdzeniowo-mózdkową typu 31 i tym samym łagodzenia fenotypu choroby. Jednak mechanizm interakcji oraz wiązania NCD z RNA nie był do tej pory szczegółowo poznany. Badacze z ICHB PAN pod kierunkiem dr hab. Agnieszki Kiliszek wykorzystali krytalografię rentgenowską do wyjaśnienia sposobu wiązania NCD. Autorzy określili strukturę krystalograficzną kompleksu RNA-NCD oraz strukturę RNA bez ligandu. Szczegółowa analiza strukturalna kompleksu RNA-NCD wykazała, że ligand tworzy bezpośrednie, niekanoniczne oddziaływania z RNA. Porównanie RNA w postaci związanej z ligandem i wolnej wykazało, że wiązanie NCD indukuje globalne zmiany struktury RNA, które przechodzi z formy typu A-RNA do formy przypominającej Z-RNA. Obserwacja ta jest unikalna i dostarcza bezcennych informacji na temat właściwości strukturalnych RNA oraz oddziaływań RNA-NCD.

3. Pan Y., Kierzek E., Kierzek R., Mathews D.H., Yu Y.T., (2025): **A Ψ - Ψ codon-anticodon pairing in nonsense suppression and translational recoding**, *Nature Chemical Biology*
<https://doi.org/10.1038/s41589-025-02025-9>

Pseudourydyna jest jedną z najliczniejszych modyfikacji RNA, znaną od dziesięcioleci, jednak jej zdolność tworzenia par zasad pozostaje wciąż niejasna. Naukowcy z ICHB PAN we współpracy z badaczami z Uniwersytetu w Rochester w USA, wykorzystali odpowiednio zaprojektowane gRNA do badania ukierunkowanej pseudourydylacji kodonu w cząsteczkach mRNA oraz antykodonu pasującego tRNA w komórkach drożdżowych i ludzkich. W konsekwencji taka pseudourydylacja prowadziła do powstania pary kodon–antykodon Ψ – Ψ . Celowana pseudourydylacja umożliwiła scharakteryzowanie niektórych właściwości chemicznych oraz fizycznych powstałych par kodon–antykodon oraz implikacji funkcjonalnych tych modyfikacji w procesie translacji. Stwierdzono m. in., że utworzenie pary Ψ – Ψ znacznie poprawia rozpoznawanie kodonu przez antykodon oraz odczytanie kodonów przedwczesnej terminacji. Uzyskane wyniki pokazują, że supresja przedwczesnej terminacji jest wywołana przez silną stabilizację pary Ψ – Ψ , co zostało potwierdzone analizą krzywych topnienia odpowiednich modelowych dupleksów RNA.

4. Maziec K., Balaga-Gil A., Kierzek E., (2025): Delivery strategies for RNA-targeting therapeutic nucleic acids and RNA-based vaccines against respiratory RNA viruses: IAV, SARS-CoV-2, RSV, *Molecular Therapy Nucleic Acids* 36: 102572, doi.org/10.1016/j.omtn.2025.102572

W ostatnich latach kwasy nukleinowe o zastosowaniach terapeutycznych ukierunkowanych na wirusy, stały się ważnym przedmiotem zainteresowania we współczesnej medycynie jako leki przeciwwirusowe oraz szczepionki. Przykładem jest sukces w zastosowaniu szczepionek mRNA podczas pandemii COVID-19. Jednak istotnym elementem warunkującym skuteczność działania terapeutyków opartych o RNA, jest opracowanie efektywnej metody dostarczania tych cząsteczek do zakażonych komórek. Zespół badaczy z ICHB PAN pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Kierzek kompleksowo przeanalizował oraz podsumował różne strategie dostarczania szczepionek oraz terapeutycznych

RNA do komórek, a także trudności i wyzwania stojące na drodze opracowywanych podejść, zarówno natury technicznej jak i tych o charakterze klinicznym. Kluczowym kierunkiem wydaje się udoskonalenie samych oligonukleotydów w celu poprawy ich stabilności, biodostępności i zminimalizowania efektów ubocznych. Najbliższa perspektywa to dynamiczny rozwój spersonalizowanych rozwiązań i powstawanie specyficznych do danego szczepu wirusa strategii nakierowanych na RNA z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. W pracy przedstawiono reprezentatywne badania przeprowadzone zarówno na modelach komórkowych, organizmach modelowych i ludziach oraz wskazano przyszłe perspektywy związane z tą tematyką.

Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe - ICHB PAN

1. Śliwczyński Ł., Krehlik P., Buczek Ł., Schnatz H., Kronjäger J., Turza K., Binczewski A., (2025): Interoperability in optical frequency transfer fiber optic links, *Optics Express* 33(15): 32087-32098

Artykuł opisuje problem interoperacyjności urządzeń wykorzystujących różne rozwiązania techniczne do światłowodowego, heterogenicznego transferu wzorcowych częstotliwości optycznych. Kluczowym elementem tego systemu jest regeneracyjna stacja laserowa, której działanie wymaga zapewnienia określonych relacji między częstotliwościami sygnałów optycznych na jej portach. Zapewnienie ich interoperacyjności wymaga specjalnych przesuwników częstotliwości optycznych, które dostosowane są do istniejących różnic (rozwiązań technicznych). Drugi aspekt interoperacyjności dotyczy zdolności do przywrócenia działania bez interwencji człowieka po awarii łącza, np. utracie zasilania lub awarii światłowodu. Oba aspekty zostały zbadane eksperymentalnie przy użyciu dwóch różnych konstrukcji stacji laserowej w laboratoryjnym łączu światłowodowym o długości 500 km, wykazując interoperacyjność testowanych urządzeń w różnych konfiguracjach. Stabilność transferu i niedokładność częstotliwości były

porównywalne z wartościami uzyskanymi w sieciach zbudowanych w oparciu o rozwiązania homogeniczne.

2. Lawenda M., Szustak Ł., Környei L., (2025): Prediction model of performance–energy trade-off for CFD codes on AMD-based cluster, *Future Generation Computer Systems*, 169: 107810

Artykuł koncentruje się na zależności między wydajnością a zużyciem energii w kodach CFD, podkreślając znaczenie zrównoważonego i efektywnego wykorzystania klastrów obliczeniowych. Głównym celem badań jest optymalizacja doboru liczby węzłów obliczeniowych w celu ograniczenia zużycia energii i/lub skrócenia czasu obliczeń. Kluczowym czynnikiem analizy jest koszt użytkowania klastra, mierzony w godzinach rdzeniowych (ang. core-hours), który służy do wyznaczenia optymalnej konfiguracji sprzętowej. Eksperymenty przeprowadzono na klastrze z procesorami AMD EPYC Milan, wykorzystując aplikację OpenFOAM w modelu zanieczyszczenia powietrza w miastach. Wprowadzono nową miarę CVOPTS (Core Volume Points per TimeStep), umożliwiającą porównanie efektywności równoległej na nowoczesnych architekturach HPC. Wyniki testów na 40 węzłach potwierdziły zasadność modelu predykcyjnego, uwzględniającego zarówno koszty obliczeń, jak i komunikacji. Badania wykazały efekt super przyspieszenia (ang. superspeedup) architektury AMD EPYC, pozwalający przewidywać kompromisy między szybkością a oszczędnością energii dla różnych scenariuszy obliczeniowych.

3. Pittaluga M., Lo Y.S., Brzosko A., Woodward R.I., Scalcon D., Winnel M.S., Roger T., Dynes J.F., Owen K.A., Juárez S., Rydlichowski P., Vicinanza D., Roberts G., Shields A.J., (2025): Long-distance coherent quantum communications in deployed telecom networks, *Nature*, 640(8060): 911-917

Ostatnie postępy w komunikacji kwantowej podkreślają kluczową rolę optycznej koherencji w rozwoju sieci kwantowych. W niniejszej pracy wdrożono oparty na koherencji optycznej protokół

„podwójnych fal” QKD w 254-kilometrowej komercyjnej sieci telekomunikacyjnej obejmującej Frankfurt i Kehl w Niemczech, osiągając prędkość dystrybucji kluczy szyfrujących na poziomie 110 bitów na sekundę. Przedstawione wyniki są możliwe dzięki skalowalnemu podejściu do dystrybucji optycznej koherencji, wspieranemu przez praktyczną architekturę systemu i detekcji pojedynczych fotonów bez kriogenicznej infrastruktury wspomagane przez stabilizację fazy poza pasmem. Wyniki pokazują komunikację kwantową w ujęciu węzłów regeneracyjnych w środowisku sieci operacyjnej, podwajając odległość dla praktycznych implementacji QKD w świecie rzeczywistym bez chłodzenia kriogenicznego. Ponadto, zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, zrealizowaliśmy jedną z największych sieci QKD o właściwościach typu „device-independent” czyli implementacji niezależnej od dostawcy sprzętu. Nasze badania dostosowują wymagania komunikacji kwantowej opartej na optycznej koherencji z możliwościami istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej, która najprawdopodobniej będzie przydatna w przyszłości w wysokowydajnych sieciach kwantowych, w tym implementacji zaawansowanych protokołów komunikacji kwantowej, wzmacniaczy i regeneratorów kwantowych, sieci metrologii kwantowej i rozproszonych obliczeń kwantowych.

Instytut Dendrologii PAN

1. Rudawska M., Aučina A., Naugžemys D., Skridalia A., Karliński L., Pietras M., Leski T., (2025): Does topography affect the ectomycorrhizal fungal community structure of Scots Pine (*Pinus sylvestris* L.) grown on the sand coastal dunes in Poland and Lithuania, *Forest Ecology and Management* 589: 12278 doi.org/10.1016/j.foreco.2025.122786

Ekosystemy związane z wydymami odgrywają kluczową rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej terenów nadmorskich. Celem badań było zbadanie wpływu ukształtowania terenu na zbiorowiska grzybów ektomycoryzowych występujących w borach sosnowych wzdłuż wybrzeża Morza Bałtyckiego w

Polsce i na Litwie. Ukształtowanie terenu determinowało występowanie określonych zbiorowisk leśnych, które ujęte w gradiencie wilgotności i żyzności gleby obejmowały siedliska od suchych borów chrobotkowych do borów mieszanych. Zidentyfikowano łącznie 73 gatunki grzybów występujących w postaci mykoryz tworzonych na korzeniach sosny. Spośród analizowanych zmiennych środowiskowych najistotniejsza dla kształtowania zbiorowisk grzybów ektomykoryzowych była grubość warstwy ściółki. Najczęstszym taksonem identyfikowanym w badaniach był grzyb *Cenococcum geophilum*. Wykazano również obecność licznych rzadkich i chronionych gatunków grzybów, co ciekawe, najczęściej spotykanych na ubogich i suchych fragmentach wydm. Odnotowano też występowanie złotoborowika wysmukłego, gatunku pochodzącego z Ameryki Północnej, który w Europie uważany jest za potencjalnie inwazyjny. Wyniki przeprowadzonych badań podkreślają rolę jaką nadmorskie bory rosnące na wydmach odgrywają w ochronie różnorodności grzybów. Wykazane zależności pomagają też lepiej zrozumieć procesy ekologiczne, które tę różnorodność kształtują.

2. Mucha J., Zadworny M., Walas Ł., Mąderek E., Durska A., Kościelniak P., Oleksyn J., Jagodziński A.M., Comas L.H., (2025): Adaptation of resource acquisition and investment in resource acquiring tissues of *Betula nana* in response to climatic constraints, *Global Ecology and Conservation* 63: e03887

doi.org/10.1016/j.gecco.2025.e03887

Wzrost temperatury powietrza i zmiana opadów odpowiada za przesunięcie wielu gatunków roślin poza ich zasięgi, co sprawia, że zrozumienie cech umożliwiających przetrwanie w zmieniających się warunkach staje się kluczowe. Dostosowanie cech funkcjonalnych liści i korzeni odpowiada za możliwość przetrwania w zmieniających się warunkach środowiska. Zmienność cech liści i korzeni brzozy karłowatej (*Betula nana*) badana była wzdłuż gradientu arktyczno-umiarkowanego (2000 km); porównano populacje rosnące w ciągłym zasięgu i populacje relikto- we. Zastosowanie modelowania MaxEnt wykazało, że zawartość węgla organicznego w glebie była głównym czynnikiem ograniczającym populacje relikto- we, a

sezonowość temperatur – populacje północne. Cechy liści, szczególnie specyficzna powierzchnia liścia (SLA), były powiązane zarówno z temperaturą, jak i opadami, natomiast cechy korzeni (specyficzna długość korzeni, gęstość tkanki korzeniowej) kształtowały głównie temperatura i właściwości gleby. Ponieważ przewiduje się, że regiony południowe będą doświadczać ograniczeń opadów, zmniejszona wydajność fotosyntetyczna może ograniczać wzrost relikto- wych populacji *B. nana*. Wyniki podkreślają także rolę opadów w regulacji dynamiki azotu – większe opady prowadziły do obniżenia wartości $\delta^{15}\text{N}$ w liściach, co może wskazywać na zwiększoną retencję azotu w glebie. Wyniki wskazują, że cechy nadziemne i podziemne różnie reagują na gradienty środowiskowe: cechy liści są silniej powiązane z czynnikami klimatycznymi, a cechy korzeni – z lokalnymi warunkami glebowymi. Integracja tych zmiennych środowiskowych ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia zdolności adaptacyjnych gatunku.

3. Pietras M., Dyderski M.K., Horodecki P., Kałucka I.L., Rawlik M., Jagodziński A.M., (2025): Impact of past management practices on fungal diversity in submontane temperate forests of Stołowe Mountains National Park, Poland, *Forest Ecology and Management* 593: 122882

doi.org/10.1016/j.foreco.2025.122882

Lasy górskie są ostoją dla wielu organizmów, w tym grzybów wielkoowocnikowych. Przeprowadzone badania skupiły się na analizie wpływu głównych zmiennych środowiskowych na różnorodność zbiorowisk i ekologię grzybów wielkoowocnikowych występujących w lasach Parku Narodowego Gór Stołowych. Dodatkowo skupiono się na wpływie zmian wynikających z gospodarowania lasem w przeszłości. Za wyznacznik naturalności lasu uznano malejący udział świerka, którego obecność determinowana była działalnością człowieka związaną z wcześniejszym sposobem gospodarowania. Dla porównania wytypowano lasy o dużym stopniu naturalności, którymi były łęgi nadrzeczne i buczyny. Zebrane kolekcje grzybów oznaczane były z wykorzystaniem tradycyjnych kluczy, a także w oparciu o metody molekularne wykorzystujące region ITS. Pozwoliło to na

zidentyfikowanie 190 taksonów grzybów w różnych typach lasów. Wyraźne różnice w bogactwie gatunkowym i składzie obserwowano głównie między lasami o najwyższym udziale świerka, a naturalnymi. Wyniki wykazały, że skład gatunkowy drzew, ilość światła oraz pH gleby są najważniejszymi czynnikami wpływającymi na różnorodność grzybów wielkoo-wocnikowych. Za najpoważniejsze zagrożenie dla różnorodności mykobioty uznano proces masowego zamierania lasu obserwowany na badanym terenie. Na podstawie otrzymanych wyników można stwierdzić, że długofalowa transformacja ekosystemów w kierunku utrzymania różnorodności gatunków drzew tworzących ekosystemy leśne, wraz z zachowaniem mozaikowej struktury drzewostanów, będzie kluczowa dla utrzymania bogactwa gatunkowego i różnorodności wszystkich grup troficznych grzybów.

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

1. Falkowski M., Goraus J., Strydom A.M., (2025): Ground state properties of the moderate heavy-fermion Kondo lattice $\text{Ce}_2\text{Rh}_3\text{Ga}_9$: Observation of a departure from Fermi-liquid type behavior, *Physical Review B* 112: 075122
doi.org/10.1103/bf99-5bxx

Niniejsza praca należy do kanonu publikacji z dziedziny fizyki materii skondensowanej z zakresu tematyki traktującej o własnościach struktury elektronowej oraz układach silnie skorelowanych. Mianem układów z silnymi korelacjami elektronowymi przyjęto się rozumieć związki chemiczne zawierające m.in. anomalne pierwiastki z rodziny ziem rzadkich (lantanowców), czyli pierwiastków bloku 4f-elektronowego, 6. okresu w układzie okresowym, takie jak np. cer (Ce) czy iterb (Yb). W przypadku tych metali elektrony z powłoki 4f nie są silnie zlokalizowane, jak również nie są dobrze ekranowane od wpływów zewnętrznych przez elektrony walencyjne, co w konsekwencji może skutkować pojawieniem się silnych oddziaływań elektronów f z elektronami przewodnictwa. Artykuł w swojej formie oraz treści obejmuje problematykę tzw. badań podstawowych odnoszących się do zilustrowania i wyjaśnienia szerokiego tła własności fizycznych dla silnie skorelowanego

trójskładnikowego związku międzymetalicznego $\text{Ce}_2\text{Rh}_3\text{Ga}_9$. Podjęte zostały aspekty badań nad własnościami struktury krystalicznej, magnetyzmem, transportem elektronowym i cieplnym, własnościami termodynamicznymi oraz używając metod obliczeń z pierwszych zasad. W publikacji pokazano interesujący obraz specyfiki stanu podstawowego, jaki wyłania się zarówno z badań eksperymentalnych, jak i na gruncie teoretycznym. Praca porusza zagadnienia z tematyki dotyczącej ciężkofermionowych sieci Kondo, wykazujących w niskich temperaturach odstępstwa od zachowania typu cieczy Fermiego, tj. od zwykłych metali, a także stanowi istotne uzupełnienie aktualnego stanu wiedzy na temat grupy innych znanych do tej pory związków z rodziny $\text{Ce}_2\text{T}_3\text{X}_9$. (opr. M. Falkowski)

2. Kempański W., Banat P., Kempański M., Trybuła Z., Niechciał J., Chorowski M., Polišński J., Chołast K., (2025): When superfluidity meets superconductivity in the extraction of ^3He isotope from liquid helium, *Scientific Reports* 15: 22822,
doi.org/10.1038/s41598-025-05542-8

Świat potrzebuje czystej energii. Jednym z najbardziej obiecujących sposobów jej wytwarzania na olbrzymią skalę jest reakcja syntezy jądrowej izotopów helu-3 i deuteru ($^3\text{He} + \text{D} \Rightarrow \sim 18 \text{ MeV}$). Chociaż na Ziemi istnieje kilka źródeł ^3He , są one trudnodostępne lub ich eksploatacja jest nieopłacalna. Wagę problemu niedoboru ^3He podkreśla zainteresowanie pozyskiwaniem tego izotopu z Księżyca. Dużym problemem jest również brak skutecznej metody rozdzielania trwałych izotopów helu najczęściej występujących łącznie w źródłach o różnej koncentracji. W naszych badaniach przedstawiamy wyniki separacji kwantowej izotopu ^3He z ciekłego helu, (helu-4, ^4He) w temperaturowym obszarze jego stanu kwantowego, nadciekłości, pojawiającej się poniżej przemiany lambda ($T=2.18 \text{ K}$), gdzie działają filtry entropowe niezbędne do separacji izotopów helu o tych samych rozmiarach. Wykorzystywane zjawisko to tzw. *efekt fontannowy*. Dla standardowych filtrów entropowych, wykonywanych

np. ze sproszkowanego korundu lub nanorurek węglowych, wzrost stężenia izotopu ^3He obserwujemy zwykle w obszarze przed filtrem entropowym. W omawianej publikacji przedstawiamy wyniki badań, pokazujących silny wzrost koncentracji ^3He w nieoczekiwanym obszarze - za filtrem entropowym. Wynik uzyskano, gdy do konstrukcji filtra entropowego użyto materiału nadprzewodnikowego YBCO-123. Wskazuje to na możliwość wykorzystania nadprzewodników również jako wypełnienia kolumny rektyfikacyjnej umożliwiającej separację izotopu ^3He w obszarach podwyższonych temperatur, co jest ważne z punktu widzenia ekonomii opisywanego procesu. (opr. W. Kempański)

3. Sawińska M., Frąckowiak A., Olejniczak I., Runka T., Priya S., Dressel M., Pop F., Avarvari N., (2025): Charge order and metal-insulator transition in the chiral molecular conductors $(\text{DM-EDT-TTF})_2\text{X}$ ($\text{X} = \text{ClO}_4, \text{ReO}_4$), *Physical Review B* 112: 085125, <https://doi.org/10.1103/jb8y-vs48>

Niektóre materiały są chiralne – podobnie jak ludzkie dłonie, występują w dwóch formach strukturalnych, będących swoimi lustrzanymi odbiciami. Chiralność w ciałach stałych może współistnieć z magnetyzmem i/lub przewodnictwem elektrycznym, które z kolei mogą ulegać zmianom pod wpływem temperatury i subtelnych przekształceń strukturalnych. Niedawno pokazano, że niektóre z takich przewodników wykazują efekt filtrowania spinowego (Chirality Induced Spin Selectivity, CISS), który może znaleźć zastosowanie w spintronice.

W pracy zbadano dwa chiralne przewodniki molekularne wykazujące efekt CISS: $(\text{DM-EDT-TTF})_2\text{ClO}_4$ i $(\text{DM-EDT-TTF})_2\text{ReO}_4$. W temperaturze pokojowej oba materiały wykazują przewodnictwo metaliczne, jednak po schłodzeniu – odpowiednio poniżej 40 K i 105 K – przechodzą w stan izolatora. Z wykorzystaniem spektroskopii optycznej i spektroskopii Ramana wykazano, że przejściu temu towarzyszy uporządkowanie ładunku, w którym ładunek elektryczny ulega lokalizacji, tworząc naprzemienny wzór cząsteczek bogatszych i uboższych w

elektrony. Analiza widm optycznych pozwoliła oszacować wielkość przerwy energetycznej oraz istotne parametry modelu Hubbarda, tzn. szerokość pasma i odpychanie między elektronami zlokalizowanymi na sąsiednich cząsteczkach. Wyniki te wskazują na dominującą rolę oddziaływań elektrostatycznych oraz podkreślają, jak niewielkie zmiany w upakowaniu molekuł wpływają na właściwości przewodzące nowoczesnych materiałów molekularnych, otwierając nowe perspektywy dla inżynierii materiałów funkcjonalnych.

(opr. I. Olejniczak)

Instytut Genetyki Człowieka PAN

1. Zakerska-Banaszak O., Ladziak K., Kruska D., Maciejewski K., Wolko L., Krela-Kazmierczak I., Zawada A., Vibeke Vestergaard M, Dobrowolska A., Skrzypczak-Zielinska M., (2025): New potential biomarkers of ulcerative colitis and disease course - integrated metagenomic and metabolomic analysis among Polish patients, *Journal of Gastroenterology* 60(11): 1384-1399 doi.org/10.1007/s00535-025-02280-6

Wrzodzące zapalenie jelita grubego (WZJG) jest chorobą cywilizacyjną o złożonym, niejasnym podłożu, której liczba przypadków na świecie rośnie dynamicznie z każdym rokiem. Jest to choroba nieuleczalna, znacznie obniżająca jakość życia pacjentów i coraz częściej dotyka osób młodych. Przebieg WZJG obejmuje następujące po sobie okresy remisji i zaostrzeń, ale jest trudny do przewidzenia. Dotychczasowe badania dowiodły roli mikrobioty jelitowej w rozwoju WZJG. Postawiliśmy pytanie – czy okresy zaostrzeń i remisji choroby są związane ze specyficznymi zaburzeniami składu mikrobioty jelitowej i jej metabolomu? Naszym celem było zidentyfikowanie bakterii i metabolitów niezbędnych do utrzymania stanu remisji u pacjenta. Przebadaliśmy 65 osób, w tym 20 pacjentów z WZJG w remisji, 15 pacjentów w zaostrzeniu i 30 zdrowych osób z grupy kontrolnej. Profilowanie metagenomowe składu mikrobiomu jelitowego przeprowadzono na podstawie sekwencjonowania 16S rRNA V1-V9.

Profile metaboliczne kału i surowicy badano metodą chromatografii połączonej ze spektrometrią mas. Zaobserwowaliśmy istotne różnice w składzie bakteryjnym i metabolicznym jelit między pacjentami z aktywną postacią WZJG, a pacjentami w remisji, a także w grupie kontrolnej zdrowych osób. W kontekście remisji WZJG zidentyfikowaliśmy następujące bakterie: *Akkermansia*, *Agathobacter*, *Anaerostipes*, *Enterorhabdus*, *Coprostanoligenes*, *Colinsella*, *Ruminococcus*, *Subdoligranulum*, *Lachnospirillum*, *Coriobacteriales*, *Erysipelotrichaceae* i rodzinę *XII*, a także związki: 1-heksadekanol, kwas fitanowy, skwalen, kwas adypinowy, kwas cis-gondoowy, kwas nikotynowy, tokoferol gamma, ergosterol i kwas litocholowy. Natomiast w surowicy kwas litocholowy, indol i ksantynę, które uznano za kandydujące biomarkery remisji WZJG. Wykazaliśmy, że konkretne bakterie, metabolity i ich korelacje mogą mieć kluczowe znaczenie dla remisji WZJG u polskich pacjentów. Wyniki naszych badań stanowią istotne źródło danych do stawiania nowych hipotez na temat interakcji gospodarza i mikrobiomu w diagnostyce i przebiegu WZJG.

2. Jaskiewicz-Rajewicz K., Wysocka A., Maleszka-Kurpiel M., Matuszewska-Mach E., Wozniak J., Ploski R., Matysiak J., Rydzanicz M., Gajecka M., (2025): Inter-Eye Molecular Discrepancies in the Corneal Epithelium Point to *TFRC* in the Keratoconus Severity Signature and Mechanism of Cone Formation, *Investigative Ophthalmology & Visual Science* 66(13): 52, PMID: 41159650

doi.org/10.1167/iovs.66.13.52

Pierwotna Chociaż stożek rogówki (KTCN) jest klasyfikowany jako choroba obustronna, stopień jej nasilenia zwykle różni się pomiędzy oczami pacjentów, jedno z oczu zwykle wykazuje bardziej zaawansowane zmiany. Kluczowym pytaniem prowadzonych badań było, czy porównanie rogówek oczu z mniej i bardziej zaawansowanymi zmianami u pacjentów z KTCN, ułatwi identyfikację cech molekularnych związanych z przebiegiem choroby. Do tej pory brakowało jednoznacznych dowodów

potwierdzających lub wykluczających istnienie różnic molekularnych pomiędzy oczami u pacjentów z KTCN. W badaniach wykorzystano model sparowany, uzupełniony tradycyjnym modelem kliniczno-kontrolnym. W podejściu multiomicznym, obejmującym analizy transkryptomiczne (RNA-Seq) i proteomiczne (MALDI-TOF/TOF MS/MS), zanalizowano 132 próby nabłonka rogówki pochodzące od 21 pacjentów z KTCN. Dodatkowy model niesparowany obejmował 42 pacjentów z KTCN oraz 14 osób z grupy kontrolnej. Wyniki zostały zweryfikowane w niezależnej grupie 20 pacjentów z wykorzystaniem ilościowej reakcji RT-qPCR, immunofluorescencji oraz mikroskopii konfokalnej. Zidentyfikowano 48 genów o zróżnicowanej ekspresji, a w analizie nadreprezentacji wykazano wzbogacenie procesu „adhezja komórka-komórka”, z udziałem *ACTN1*, *EPCAM*, *PCDH19*, *PVR* i *TFRC*. W przypadku *TFRC*, genu zaangażowanego w metabolizm żelaza i regulację stresu oksydacyjnego, rozpoznano istotne korelacje z parametrami klinicznymi progresji choroby, grubością rogówki oraz płaską keratometrią. Potwierdzono różnice w ekspresji białka TFRC - zwiększoną ekspresję w regionie centralnym nabłonka rogówki oka bardziej zaawansowanego w porównaniu z okiem o mniejszym stopniu zaawansowania, w tym z przedklicznym KTCN (*forme fruste* KTCN). Integracja uzyskanych danych z wcześniejszymi wynikami [Jaskiewicz et al., *Invest Ophthalmol Vis Sci* 2023; *PLoS One* 2023; *Front Immunol* 2023; Kabza et al., *Eur J Hum Genet* 2017] pozwoliła zaproponować mechanizm patogenezy KTCN, łączący stres oksydacyjny z endogennymi i egzogennymi determinantami choroby. Uzyskane wyniki mogą mieć implikacje kliniczne, zwłaszcza w kontekście opracowania terapii ukierunkowanych na modulację stresu oksydacyjnego.

3. White L.K., Radakovic A., Sajek M.P., Dobson K., Riemondy K.A., Del Pozo S., Szostak J.W., Hesselberth J.R., (2025): Nanopore sequencing of intact aminoacylated tRNAs, *Nature*

Communications, 16(1): 7781, PMID: 40835813; PMC12368100
doi.org/10.1038/s41467-025-62545-9

Cząsteczka tRNA ma długość ~72 nukleotydów. Kilkanaście z nich jest zwykle modyfikowanych. Dlatego jednoczesna analiza sekwencji, modyfikacji oraz aminoacylacji tRNA na poziomie pojedynczej cząsteczki jest dużym wyzwaniem. Dzięki połączeniu chemicznej ligacji, umożliwiającej przyłączenie adaptera sekwencyjnego do grupy aminowej aminokwasu w aminoacylowanym tRNA oraz wysoko-przepustowego sekwencjonowania nanoporowego opracowaliśmy metodę "aa-tRNA-seq". Pozwala ona na analizę aminoacylacji na poziomie pojedynczej cząsteczki i zachowuje informacje na temat modyfikowanych nukleotydów. Opracowaliśmy modele uczenia maszynowego pozwalające odróżnić aminoacylowane i nieaminoacylowane tRNA na podstawie unikalnych zniekształceń sygnału powstających w wyniku oddziaływań między aminokwasem przyłączonym do tRNA a białkiem motorycznym nanoporu oraz jego "głowicą odczytującą". Modele te wykazywały wysoką zgodność z wynikami eksperymentalnymi. Następnie zastosowaliśmy aa-tRNA-seq w celu potwierdzenia związku modyfikacji tRNA z ich aminoacylacją w komórkach drożdży *Saccharomyces cerevisiae*, nie posiadającymi wybranych enzymów odpowiedzialnych za niektóre modyfikacje tRNA. Nasze badania stanowią podstawę do zrozumienia powiązania procesu aminoacylacji tRNA z jego sekwencją, modyfikacjami i warunkami środowiska.

Instytut Genetyki Roślin PAN

1. Susek K., Vincenzi L., Tomaszewska, M., Kroc M., Franco E., Cosentino E., Limong, A.R.; Tanwar U.K.; Jamil H.; Nelson M.N.; Bayer P.E.; Edwards D.; Papa R.; Delledonne M.; Jackson S.A., (2025): The unexplored diversity of rough-seeded lupins provides rich genomic resources and insights into lupin evolution, *Nature Communications* 16(1): 4358

Łubiny to rośliny strączkowe o dużym potencjale w żywieniu człowieka. Ich nasiona są

bogate w wysokiej jakości białko, błonnik, nienasycone kwasy tłuszczowe i antyoksydanty, dzięki czemu stanowią cenny element zdrowej diety. Łubiny łączą wartość odżywczą z korzyściami dla środowiska, co ma szczególne znaczenie w dobie kryzysu klimatycznego i utraty bioróżnorodności. Wiele gatunków łubinów pozostaje słabo poznanych genetycznie. Dzięki i mniej zbadane gatunki, które są pokrewne uprawnym gatunkom stanowią bogate źródło różnorodności genetycznej. Po raz pierwszy zsekwencjonowano genomy dwóch krzyżujących się gatunków łubinów – *Lupinus cosentinii* (forma uprawna) i *L. digitatus* (dziki gatunek pokrewny), przystosowanych do suchych warunków środowiskowych. Analiza kompletnych genomów umożliwiła opracowanie genomów referencyjnych oraz zaproponowanie modelu zmian ewolucyjnych w rodzaju *Lupinus*. Wyniki tych badań po raz pierwszy pokazały, że procesy poliploidyzacji i rediploidyzacji ukształtowały złożoną budowę genomów tych roślin. Odkrycia te są również istotne dla zrozumienia mechanizmów ewolucji i reorganizacji genomów roślin strączkowych. Wyniki prac dostarczają nowych narzędzi dla hodowli, stanowią podstawę rozwoju nowoczesnej, zrównoważonej hodowli roślin, np. poprzez wykorzystanie dzikich gatunków w tworzeniu odmian odpornych na stres środowiskowy, czyniąc rośliny strączkowe ważnym elementem gospodarki opartej na białku roślinnym.

2. Ceraży-Waliszewska J., Wojciechowska Z., Białas W., Mleczek M., Niedzielski P., Proch J., & Pniewski T., (2025), Effect of arsenic speciation on growth, physiology, and bioethanol yield in

two Miscanthus × giganteus genotypes, *Journal of Environmental Management*, 394: 127343

W badaniu oceniono wpływ trzech form arsenu: As(III), As(V) oraz DMA, na wzrost, fizjologię i potencjał bioenergetyczny dwóch genotypów *Miscanthus × giganteus*. Gatunek ten, uznawany za jedną z najważniejszych roślin energetycznych, wykazuje również zdolności fitoremediacyjne, co czyni go kandydatem do uprawy na glebach skażonych metalami ciężkimi. Wyniki eksperymentu wykazały, że obecność arsenu powodowała zaburzenia w fotosyntezie, przewodnictwie jonowym i poborze składników mineralnych, jednak rośliny utrzymywały zdolność do wzrostu oraz akumulacji arsenu głównie w formach organicznych. Biomasa pozostała wartościowa surowcowo, a proces fermentacji i destylacji nie uległ pogorszeniu – arsen został całkowicie usunięty z bioetanolu. Uzyskane rezultaty potwierdzają wysoką tolerancję *M. × giganteus* na zanieczyszczenie arsenem oraz jego potencjał do jednoczesnej produkcji biomasy energetycznej i oczyszczania środowiska w ramach zrównoważonego rolnictwa.

Biblioteka Kórnicka PAN

1. Biniś-Szkopek M., Cieliczko M., (2025): *Ostatnie dzieło Władysława Zamoyskiego. 100 lat Fundacji Zakłady Kórnickie*, Kórnik 2025

Książka przygotowana została z okazji jubileuszowej rocznicy uchwalenia w 1925 roku ustawy sejmowej, na mocy której powstała Fundacja Zakłady Kórnickie – dzieło ostatnich właścicieli Zamku w Kórniku i ich niezwyklej kolekcji biblioteczno-muzealnej, które przekazali na rzecz narodu polskiego. Wprawdzie historia srogo doświadczyła tę instytucję, ale fundacyjne dziedzictwo Działyńskich i Zamoyskich tętni dziś życiem – jest obecne w murach Biblioteki Kórnickiej, wśród drzew Arboretum (niegdysiejszego Zakładu Hodowli Drzew i Lasu, a dziś Instytutu Dendrologii PAN) i Szkółek Kórnickich – instytucji, które od 1953 roku należą do Polskiej Akademii Nauk. Album nie tylko wyjaśnia skomplikowane dzieje tego wyjątkowego filantropijnego pomysłu, ale przede wszystkim przypomina o

ludziach i wartościach, które powinny być dla nas nadrzędne – wytrwałym zaangażowaniu w pracę na rzecz kultury, nauki i mądrego rozwoju, który patrząc w przyszłość, nie zapomina o przeszłości. Przy książce pracował zespół złożony z pracowników Biblioteki: dr Edyty Bątkiewicz-Szymanowskiej, prof. Magdaleny Biniś-Szkopek, dr Małgorzaty Cieliczko, mgr. Krzysztofa Rataja, dr Aleksandry Losik, mgr Małgorzaty Potockiej, mgr. Mikołaja Potockiego oraz ekspertów z zaprzyjaźnionych instytucji: dr Julii Wesołowskiej z Archiwum Państwowego w Poznaniu, prof. Andrzeja M. Jagodzińskiego z Instytutu Dendrologii PAN oraz dr. Piotra Grzelczaka z Muzeum Narodowego w Poznaniu. Wspólnie opracowaliśmy część historyczną, natomiast okres po restytucji opisał dr Zbigniew Kalisz z Fundacji Zakłady Kórnickie.

Nowe projekty badawcze poznańskich instytutów PAN

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

NCN-OPUS 28, DEC-2024/55/B/NZ2/02771

Tytuł projektu: **Złożona natura białek wielodomenowych: na tropie aktywności ludzkiej rybonukleazy Dicer – spodziewaj się nieoczekiwanego**. Kierownik projektu: **dr hab. Anna Kurzyńska-Kokorniak**. Okres realizacji: 01.10.2025-30.09.2029

Projekt NCBR – LIDER XV, DWP/LIDER-XV/35/2025
Tytuł projektu: **Zastosowanie sztucznych miRNA do allelo-selektywnej terapii ataksji rdzeniowo-mózdkowych spowodowanych ekspansją powtórzeń CAG**. Kierownik projektu: **dr Anna Kotowska-Zimmer**. Okres realizacji: 01.09.2025-01.09.2028

Projekt MEN – Odkrywczy 2025

Tytuł projektu: **Mikroświaty wyobraźni, czyli biologia, chemia i sztuka w jednym kadrze**. Kierownik zadania: **mgr Marcin Osuch**. Okres realizacji: 15.06.2025-31.12.2025

Projekt NAWA – PROM – krótkookresowa wymiana akademicka – nabór 2025, wymiana akademicka – nabór 2025, BPI/PRO/2025/1/00033/U/00001
Kierownik projektu: **mgr Katarzyna Chojnacka**.
Okres realizacji: 01.10.2025-30.09.2025

Projekt NAWA - Sieć EURAXESS „One region, wide horizons- Euraxess Wielkopolska”,
BPI/EUR/2024/1/00005/U/00001
Kierownik projektu: **mgr Katarzyna Chojnacka**.
Okres realizacji: 01.09.2025-31.08.2025

Projekt Komisji Europejskiej – MSCA Staff Exchanges, 101237031,
Tytuł projektu: **The Global Viral Ecosystem Research and Preparedness Initiative**. Projekt realizowany w międzynarodowym konsorcjum. Kierownik zadania z ramienia ICHB: **prof. dr hab. Elżbieta Kierzek**. Okres realizacji: 01.10.2025-30.09.2029

Projekt w ramach programu Horizon Europe, HORIZON-CL6-2024-GOVERNANCE-02, Tytuł projektu: **Agriculture of Data (AgData)**. Kierownik projektu: **dr Raul Palma de Leon** Okres realizacji: 01.10.2025– 30.09.2032.

Projekt w ramach programu Horizon Europe, HORIZON-EUROHPC-JU-2023-QEC-05,
Tytuł projektu: **Quantum Excellence Centre for Quantum-Enhanced Applications (QEC4QEA)**. Kierownik projektu: **dr hab. inż. Krzysztof Kurowski**. Okres realizacji: 01.09.2025 – 31.09.2029.

Projekt w ramach programu Horizon Europe
Tytuł projektu: **EuroQHPC-Integration (EUROQHPC-I)**
Kierownik projektu: **dr hab. inż. Krzysztof Kurowski**.
Okres realizacji: 01.09.2025 – 31.08.2029.

Projekt w ramach programu Horizon Europe, HORIZON-CL2-2024-HERITAGE-ECCCH-01-02
Tytuł projektu: **A European Collaborative Cloud for Cultural Heritage – Innovative tools for documenting, interlinking and organising data (StratiGraph)**
Kierownik projektu: **mgr inż. Juliusz Pukacki**. Okres realizacji: 01.10.2025 – 31.03.2029.

Projekt w ramach programu Horizon Europe,
HORIZON-JU-EUROHPC-2025-AI-01-IBA
Tytuł projektu: **PIAST AI Factory (PIAST AI)**
Kierownik projektu: **mgr inż. Tomasz Parkoła**. Okres realizacji: 01.08.2025 – 31.07.2028.

Projekt w ramach programu Horizon Europe,
Tytuł projektu: **National Cancer data Node Developers (CANDLE)**, HORIZON-MISS-2024-CANCER-01
Kierownik projektu: **mgr inż. Juliusz Pukacki**. Okres realizacji: 01.06.2025 – 31.05.2028.

Projekt w ramach programu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), Tytuł projektu: **System wspomagania decyzji w ocenie ryzyka genetycznego zachorowania na nowotwory w oparciu o modele sztucznej inteligencji i uczenia maszynowego (OncoGenRisk)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Michał Kosiedowski**. Okres realizacji: 01.06.2025-31.03.2026

Projekt w ramach programu Agencji Badań Medycznych (ABM), ABM/2024/2, Tytuł projektu: **AI support in screening mammography, prospective research experiment (AI MRI)**. Kierownik projektu: **w ustaleniach**. Okres realizacji: 01.10.2025-30.09.2031

Projekt w ramach programu Przedsięwzięcie EdgePL (finansowane przez MNiSW), Tytuł projektu: **EdgePL - Pilotażowe wdrożenie systemu węzłów brzegowych w Polsce (EdgePL)**. Kierownik projektu: **mgr inż. Bartosz Belter**. Okres realizacji: 06.08.2025-31.12.2025

Projekt w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC), FERC.02.03-IP.01-003/25 , Tytuł projektu: **Blżej Teatru. Digitalizacja i udostępnianie zasobów archiwalnych Teatru Polskiego we Wrocławiu (BLIŻEJ TEATRU)**. Kierownik projektu: **w ustaleniach**. Okres realizacji: 01.10.2025-29.12.2028

Instytut Dendrologii PAN

NCN - OPUS 27, DEC - 2024/53/B/NZ8/03098

Tytuł projektu: **Adaptacja i plastyczność buka zwyczajnego w odpowiedzi na zmieniający się klimat.**
Kierownik projektu: **dr hab. Daniel J. Chmura.** Okres realizacji: 01.06.2025-01.06.2029

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

NCN-SONATA 20, 2024/55/D/ST11/01309
Tytuł projektu: **Obrotowy efekt magnetokaloryczny w związkach międzymetalicznych o warstwowej strukturze krystalicznej jako alternatywna metoda chłodzenia.** Kierownik projektu: **dr inż. Przemysław Skokowski.** Okres realizacji: 18.07.2025-17.07.2028

NCN-OPUS 28, 2024/55/B/ST11/00250
Tytuł projektu: **Metaliczno-jonowe supramolekularne membrany elektrolityczne do zastosowań w magazynowaniu energii: projektowanie, synteza i charakteryzacja (MESMERISE).** Kierownik projektu: **dr hab. inż. Michał Bielejewski, prof. IFM PAN.** Okres realizacji: 25.07.2025-24.07.2029

Instytut Genetyki Człowieka PAN

NCN-OPUS 28, 2024/55/B/NZ7/03175,
Tytuł projektu: **Rola doustnej suplementacji witaminą C w epigenetycznej regulacji płodności męskiej - w poszukiwaniu brakujących puzzli.** Kierownik projektu: **dr hab. Monika Frączek, prof. IGC PAN.** Okres realizacji: 23.07.2025-22.07.2029

NCN-MINIATURA, 2025/09/X/NZ2/00247
Tytuł projektu: **Zastosowanie technologii sekwencjonowania długich odczytów do analizy epigenetycznych modyfikacji RNA w komórkach zrębu endometrium eutopowego i ectopowego.** Kierownik projektu: **dr inż. Marek Kazimierczyk** Okres realizacji: 10.07.2025-09.07.2026

NCN-MINIATURA, 2025/09/X/NZ4/00289
Tytuł projektu: **Związek zaburzenia funkcji rzęsek ruchowych z poziomem tlenu azotu i funkcjonowaniem ścieżki sygnałowej NO-sGC-cGMP-PKG, w kontekście rzadkiej choroby genetycznej – pierwotnej dyskinezy rzęsek (PCD).** Kierownik projektu: **dr Przemysław Jagodzik.** Okres realizacji: 07.08.2025-06.08.2026

Instytut Genetyki Roślin PAN

NCN- OPUS 28 2024/55/B/NZ9/00579
Tytuł projektu: **Długie niekodujące RNA jako wieloaspektowe czynniki regulujące współdziałanie fitohormonów i szlaki sygnalizacji stresu u jęczmienia.** Kierownik projektu: **prof. dr hab. Anetta Kuczyńska.**

NCN- SONATA 20 2024/55/D/NZ1/02545
Tytuł projektu: **Entomopatogenne grzyby strzępkowe jako biokatalizatory w procesie otrzymywania steroidów o cennych aktywnościach biologicznych.** Projekt realizowany w ramach konsorcjum z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu. Kierownik z ramienia IGR: **dr inż. Monika Urbaniak.**

AgroServ 3rd Call – Project 24-C3-Agro-TNA-007
Tytuł projektu: **Barley adaptation to drought: Functional imaging and metabolic remodeling to boost photosynthesis and phenotypic performance** (akronim: Brainstorm); Kierownik projektu: **dr hab. Krzysztof Mikołajczak, prof. IGR PAN**

Aktualności z Poznańskiej Szkoły Doktorskiej

Według stanu na 1 dzień października 2025, w PSD IPAN kształcą się **91 doktorantów**: W ICHB PAN - 7 chemików i 41 biologów; w ID PAN - 6 biologów, 1 w dyscyplinie nauki leśne, w IFM PAN - 4 fizyków molekularnych; w IGR PAN - 14 naukowców w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, a w IGC PAN - 19 naukowców medycznych.

W październiku 2025 r. weszły w życie **coroczne aktualizacje w regulaminach PSD IPAN**, zatwierdzone na wiosennych radach naukowych Instytutów współprowadzących Szkołę. Można się z nimi zapoznać m.in. na stronie [www Szkoły https://psd-ipan.ichb.pl/](https://psd-ipan.ichb.pl/) lub na stronach BIP poszczególnych Instytutów. Jedną z bardziej istotnych zmian jest wprowadzenie zapisu o gotowości do wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Świadectwa ukończenia kształcenia w Szkole Doktorskiej otrzymały kolejne absolwentki: Marta

Sztachera (ICHB), Marianna Pewińska - Kołodziejczak (ICHB), Matisa Alla (IGC) oraz absolwenci: Rafał Nowak (ICHB) i Sebastian Bury (ID).

W 2025 r. Poznańska Szkoła Doktorska Instytutów PAN została wyznaczona do ewaluacji. **Wizytacja Zespołu Oceniającego** odbyła się **21 października** w ICHB PAN. Oprócz spotkania z Dyrekcją Instytutów współprowadzących Szkołę i Kierownictwem PSD IPAN, Komisja miała możliwość porozmawiać z Doktorantami oraz kadrą Szkoły, w tym wykładowcami i promotorami doktorantów oraz zapoznać się z dokumentacją. Wizytacja okazała się doskonałą okazją do konstruktywnej dyskusji na temat organizacji naszej Szkoły Doktorskiej. Komisja wyraziła uznanie m.in. dla osiągnięć doktorantów. Kompletny raport oczekujemy wkrótce.

W dniu **15 grudnia 2025 r.**, o godz. 16:00 w Pałacu Działyńskich planowana jest uroczysta **immatrykulacja nowych doktorantów PDS IPAN**, połączona z wręczeniem dyplomów doktorskich nowo wypromowanym doktorom, wywodzącym się z Instytutów współprowadzących Szkołę Doktorską.

Przypominamy, że **przez cały rok istnieje możliwość rekrutacji do PSD IPAN**, w zależności od pojawiających się możliwości finansowania stypendiów doktoranckich z projektów naukowych. Ogłoszenia o naborze nowych doktorantów zamieszczane są m.in. na stronie internetowej PSD IPAN <https://psd-ipan.ichb.pl/>, EURAXESS oraz na stronach internetowych poszczególnych Instytutów.

Z prac komisji naukowych Oddziału PAN w Poznaniu

Komisja Archeologii

Organizacja konferencji pt. *Muzea w dziejach polskiej archeologii*. Konferencja odbyła się w dniach **24-25 października** i miała charakter hybrydowy. Dofinansowana była w całości z programu Polskiej Akademii Nauk „Otwarta Nauka”.

Zdj. 26. *Muzea w dziejach polskiej archeologii*.

Komisja Bałkanistyki

W dniach **25-26 października 2025 r.** odbyła się **konferencja XXIV Balcanicum**, zorganizowana przez Komisję Bałkanistyki przy poznańskim oddziale Polskiej Akademii Nauk. Temat tegorocznej sesji naukowej poświęcony był zagadnieniu *Grecy i Grecja w polityce oraz kulturze Europy Południowo-Wschodniej*. W trakcie konferencji wygłoszono 23 referaty, które przedstawili badacze z ośrodków polskich i zagranicznych, głównie w formie stacjonarnej.

25 października odbyły się obrady Komisji Bałkanistyki O/PAN w Poznaniu.

Do druku **przygotowywane są artykuły** będące pokłosiem ubiegłorocznej konferencji Balcanicum. **Zostaną one opublikowane** w recenzowanym czasopiśmie „Balcanica Posnaniensia. Acta et studia” (t. 32), w grudniu br. Czasopismo ukazuje się zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej.

Komisja Sławistyczna

Współorganizacja Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej w 80. rocznicę zakończenia II wojny światowej w Europie „**Kultura i pamięć – wojna i pokój**”, w dniach **8-9 maja w Poznaniu**. Konferencja została zorganizowana we współpracy z Instytutem Filologii Słowiańskiej UAM w Poznaniu oraz Uniwersytetem w Sarajewie (Bośnia i Hercegowina).

Komisja Ergonomii

Współorganizacja XXXII Międzynarodowego Seminarium Ergonomii pt.: *Ergonomia: ewolucja*

wyzwań i rozwiązań, które odbyło się w dniach **17-19 września 2025** roku. Współorganizatorami byli: Polskie Towarzystwo Ergonomiczne – Oddział Poznański; Politechnika Poznańska, Wydział Inżynierii Zarządzania.

Organizacja spotkania Komisji podczas którego został wygłoszony referat pt. *Projektowanie z uwzględnieniem kryteriów ergonomii*.

Udział członków Komisji w Komitetach Organizacyjnych oraz Naukowych konferencji oraz sympozjów.

Komisja Historycznojęzykowa

Organizacja posiedzenia komisji w dniu **27 listopada** poświęconego tematowi: *Starodruk versu rękopis czyli Vocabularius breuiloquus Johanna Reuchlina z komentarzami Bartłomieja z Bydgoszczy*.

W związku z przygotowywaniem edycji XIV-wiecznej poznańskiej księgi ziemskiej **odbyły się dwa spotkania** z mgr inż. Błażem Betańskim z PCSS. **Celem było** omówienie możliwości, jakie daje przygotowany przez PCSS program Wirtualne Laboratorium Transkrypcji (TransLab) w zakresie opracowywania i publikowania późnośredniowiecznych rękopisów. Efektem nawiązanej współpracy jest zamieszczenie na stronie internetowej roboczej wersji poznańskiej księgi, która opracowywana jest w ramach działań Komisji Historycznojęzykowej.

Komisja Onomastyczna

Komisja **zorganizowała** dwa posiedzenia komisji:

- **27.06.** spotkanie związane było z dwoma tematami: *Nazwy polskich aptek od godeł aptecznych: geograficzne, historyczne oraz kulturowe uwarunkowania procesu ich kreacji oraz 200 najpopularniejszych nazwisk Polaków współcześnie: frekwencja, motywacja, struktura, pochodzenie w kontekście porównawczym*.
- **19.09.** *Dyskurs nazewniczy w urbochrematonimii w perspektywie współczesnej: nazwy hoteli w Polsce*.

Organizacja panelu onomastycznego pt. *Slavic Onymic Landscapes* (w ramach Komisji Onomastyki Słowiańskiej) podczas XVII Międzynarodowego Kongresu Słowistów w Paryżu, w dniach **25-30 sierpnia 2025** roku.

Komisja Nauk Organizacji i Zarządzania

Współorganizacja XXIII Międzynarodowej konferencji naukowej pt. *Ekologia Pogranicza*, która odbyła się w dniach **02-03.10** w Poznaniu. Współorganizatorem wydarzenia był Instytut Badań i Ekspertyz Naukowych.

Organizacja Międzynarodowego seminarium naukowo-badawczego – **14.06.2025** r.

Wydawnictwa:

- *Pogranicza żywności*, monografia
- *Zarządzanie produkcją przemysłową*, monografia

Przygotowanie ekspertyzy *Gospodarka lubuskiego*.

Komisja Nauk Towaroznawczych – Nauk o Jakości

Współorganizacja dwóch wykładów otwartych:

- **23.10.2025** - *Mikroplastik – wielki problem*, prof. dr hab. Zenon Foltynowicz. Współorganizator: Otwarta Wszechnica Ekonomiczna.
- **13.11.2025** – *Jakość 4.0 i 5.0 w warunkach transformacji cyfrowej* – prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek. Współorganizator: Instytut Nauk o Jakości UEP.

Komisja objęła patronatem konferencję V Dni Młodych Liderów Jakości, która była organizowana na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu.

Komisja Biotechnologii

Komisja objęła patronatem konferencję „Biotechnologia niejedno ma imię” Poznań 2025. Członkowie Komisji uczestniczyli w komisjach oceniających wystąpienia ustne i postery.

Komisja Nauk Leśnych i Drzewnych

Seminarium Komisji Nauk Leśnych i Drzewnych Poznańskiego Oddziału PAN **18 czerwca 2025** roku pt. *Możliwości i ograniczenia w godzeniu produkcyjnych, przyrodniczych i społecznych funkcji lasu*

na przykładzie działalności Leśnego Kompleksu Promocyjnego Bory Lubuskie – Nadleśnictwo Lubsko.

Współorganizacja wykładu otwartego pt. *Genomy czy w DNA zapisane jest nasze przeznaczenie?* – **13.11.** Współorganizatorzy: Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne, Oddział PAN w Poznaniu.

Komisja Nauk Chemicznych

Współorganizacja V Ogólnopolskiego Sympozjum Chemii Bioorganicznej, Organicznej i Biomateriałów – **21-22.11.2025.** Współorganizator: Wydział Technologii Chemicznej Politechniki Poznańskiej.

Współorganizacja i objęcie patronatem oraz aktywne uczestnictwo członków Komisji w następujących wykładach:

- *Activation of Diboran Reagent by Main Group Compounds and Metal Complexes* – prof. K. Geetharani (Indian Institute of Science Bangalore) – **12.06.2025.** Współorganizator: CZT UAM
- *Organometallic Catalysis under Visible Light* – prof. Louis Fensterbank (College de France) – **08.10.2025.** Współorganizator: CZT UAM
- *Polyhedral Dicarboranes Driven Organocatalysis* – prof. Aleš Ruzicka (University of Pardubice) – **16.10.2025.** Współorganizator: CZT UAM.
- *Nickel Phosphite Precatalysts for C-S, C-C and C-N Bond Formation* – prof. Scott G. Stewart (The University of Western Australia) – **31.10.2025.** Współorganizator: CZT UAM.

Organizowanie indywidualnych spotkań (typu B2B) członków Komisji (ich grup badawczych) z przedstawicielami firm zainteresowanych współpracą, przy współudziale Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego.

Komisja Nauk o Ziemi i Środowisku

Organizacja dwóch posiedzeń komisji połączonych z prelekcjami:

- **10.06.** - *Tysiąclecie chronologia "niebieskich pierścieni" w sośnie długowiecznej (Pinus longaeva D.K. Bailey)* - opracowanie i interpretacja paleoklimatyczna – dr Liliana Siekacz

- **24.11.** - *Kamienny Poznań. O skałach, które tworzą miasto* – prof. Janusz Skoczylas. Prelekcja połączona z promocją książki i wycieczką po Starym Rynku dla zobrazowania jej treści (w sprzyjających warunkach pogodowych)

Komisja Inżynierii Powierzchni

Współorganizacja konferencji:

- **09-12 września** - *Jesienna Szkoła Tribologiczna*, 78 referatów
- **10-11 września** – XII Międzynarodowa konferencja pt. *Inżynieria Powierzchni*. Wygłoszonych zostało referatów.
- **06-07 października** - XXI Międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Warstwa Wierzchnia*. Wygłoszono 83 referaty.

Organizacja spotkań naukowych komisji:

- **29 października** zebranie komisji podczas wygłoszono 3 referaty: *Nanorurki ditlenku tytanu: synteza, modyfikacje powierzchniowe i ich wpływ na właściwości fizyko-chemiczne oraz zastosowania biomedyczne, Wpływ sposobu druku elementów z tworzyw sztucznych PLA na zużycie tribologiczne i wybrane wskaźniki wytrzymałości materiałów, Wpływ zużycia ostrza skrawającego na wybrane wskaźniki stanu warstwy wierzchniej.*
- **29 listopada** odbyło się zebranie na którym wygłoszono 8 referatów pt. *Badania tlenku grafenu osadzonego na powierzchni tytanu i stali nierdzewnej, Wykorzystanie modeli predykcyjnych w ocenie stanu węzłów łożyskowych, Wpływ zmiany ogniskowej w procesie cięcia laserem na topografię powierzchni bocznej szczeliny stali konstrukcyjnej, Badanie i analiza stanu jakości spawania stopu aluminium H111 metodami MIG 131 oraz laserowo, Charakterystyka warstwy wierzchniej krawędzi stali ocynkowanej po procesie cięcia laserowego, Wpływ regeneracji spoiny S960QL na mikrotrwałość i mikrostrukturę złącza, Zastosowanie sztucznych sieci neuronowych do modelowania procesu obróbki wysokociśnieniową strugą wodno-ścierną, Wpływ obróbki cieplnej i procesu szlifowania innowacyjnego ściernicami modyfikowanymi.*

Organizacja seminariów:

- **30.06.** – *Wykorzystanie AI w kształtowaniu powierzchni* – 12 wystąpień
- **04.09.** – *Nowoczesne materiały w inżynierii powierzchni* – 9 wystąpień
- **03.10** – *Narzędzia w kształtowaniu powierzchni materiałów* – 7 wystąpień

Wydawnictwa:

- *Inteligentne technologie w kształtowaniu powierzchni*, monografia
- *Warstwa Wierzchnia Materiałów*, monografia
- *Inżyniera wytwarzania. Warstwa wierzchnia*, monografia
- *Disturbances in technical processes*, monografia

Ekspertyzy:

- *Kształtowanie materiałów o dużych gabarytach*
- *Powierzchnie zębów kół zębatych – ich analiza.*

Komisja Nauk Mechanicznych i Budowlanych

Organizacja **posiedzenie komisji** w dniu **16.06**.

Organizacja wykładu otwartego pt. *Mechanika XXI w.*, który wygłosił dr hab. Janusz Jankowski z WSG w Bydgoszczy (**16.06.**)

Komisja Informatyki i Automatyki

Organizacja posiedzenia komisji połączonego z seminarium naukowym. Na spotkaniu omawiana była bieżąca działalność oraz plany kolejnych seminariów naukowych i konferencji (**07.11.**)

Współorganizacja seminarium naukowego pt. *Kwantowa Informatyka i jej wybrane zastosowania* - **07.11.** Współorganizatorem wydarzenia był Instytut Sterowania i Systemów Informatycznych UZ. Wygłoszono 7 referatów.

Współorganizacja seminarium naukowego pt. *Uczenie maszynowe na potrzeby wizji komputerowej i robotyki* połączone z XI Spotkaniem Grupy Badawczej PL-SIGML – **28.11.** (ZUT Szczecin).

Komisja Nauk Elektrycznych

Komisja uczestniczyła w **opracowaniu** kolejnych dwóch numerów kwartalnika *PAN – Archives of*

Electrical Engineering (AEE) Vol. 74, No. 3 i 4, 2024. Redaktorem naczelnym jest przewodniczący Komisji prof. Andrzej Demenko, a sekretarzami naukowymi członkowie Komisji: dr hab. inż. Mariusz Barański i dr hab. inż. Łukasz Knypiński.

Komisja była **współorganizatorem** seminarium naukowego pt. *Zastosowanie i badanie magnetycznych materiałów kompozytowych*, które odbyło się **14.11.** w Poznaniu. Współorganizatorem wydarzenia był X Oddział PTETiS – Oddział w Poznaniu, SEP koło nr. 5.

14.11. zorganizowane zostało posiedzenie komisji, podczas którego wygłoszono referat *Kompozyty magnetycznie miękkie – wybrane zagrożenia*.

Komisja **kontynuowała prace** związane z organizacją XXIX Sympozjum Electromagnetic Phenomena in Nonlinear Circuits, które odbędzie się w czerwcu 2026 roku w Tallinie w Estonii. Przewodniczącymi Komitetu Naukowego i Komitetu Redakcyjnego EPNC są członkowie Komisji dr hab. Wojciech Pietrowski i dr hab. Cezary Jędrzycka. Głównym celem sympozjum, które zostało wpisane na trwale do kalendarza światowych konferencji z inżynierii elektrycznej, jest przedstawienie najnowszych osiągnięć naukowych z zakresu analizy i syntezy układów z nieliniowymi obwodami magnetycznymi i elektrycznymi.

Komisja Urbanistyki, Planowania Przestrzennego i Architektury

Współorganizacja konferencji hybrydowej pt. *Ostrów Tumski w Poznaniu: Dziedzictwo i co dalej? Urbanistyczne, kulturowe, konserwatorskie, ekonomiczne i geologiczne aspekty planu zagospodarowania przestrzennego*. Konferencja odbyła się 6 października w Muzeum Archeologicznym. Współorganizatorami wydarzenia były: Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Stowarzyszenie Historyków Sztuki – Oddział w Poznaniu, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwo Opieki nad Zabytkami.

Komisja wystosowała pismo do Prezydenta Miasta Poznania na temat miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Rejonu Ostrowa Tumskiego, Część Północna B1. Ze względu na wagę sprawy i wyjątkowe znaczenie obszaru Ostrowa Tumskiego dla tożsamości miasta dla przestrzennego ładu, dla zachowania symbolicznego wymiaru tego tak ważnego dla polskiej państwowości miejsca.

Organizacja otwartego posiedzenia komisji: *O odpowiedzialności za otoczenie Katedry Poznańskiej i Ostrowa Tumskiego, wobec Projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rejon Ostrowa Tumskiego” część północna B1 w Poznaniu.* Spotkanie było pokłosiem kontynuacją działań w związku z wystosowanym wcześniej do Prezydenta Miasta pisma. Współorganizatorami spotkania byli: Wydział Nauk o Sztuce Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (PTPN), Oddział Poznańskiego Stowarzyszenia Historyków Sztuki (SHS), Towarzystwo Opieki nad Zabytkami (TONZ) – Oddział w Poznaniu.

Komisja Rehabilitacji i Integracji Społecznej

Redakcja Kwartalnika IRONS - dr hab. n. med. Monika Grygorowicz - Redaktor Naczelny (MNIŚW=20) <https://ironsjournal.org/>

Organizacja Konferencji z okazji Obchodów Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami *Wspieranie społeczeństw wyłączających osoby z niepełnosprawnościami na rzecz postępu społecznego.* Konferencja odbyła się w dniu **03.12.**

Współorganizacja Ogólnopolskiej konferencji z okazji 10-lecia Ustawy o zawodzie fizjoterapeuty – **22.10.** Współorganizatorem konferencji była Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu.

Współorganizacja Międzynarodowej Konferencji Studenckiej *Frontiers in Neurology, Neurophysiology and Neuropharmacology* w dniach **14-15.11.** Współorganizatorem wydarzenia były: SKN Neurofizjologów, Uniwersytet Medyczny im. K.

Marcinkowskiego w Poznaniu, Ortopedyczno-Rehabilitacyjny Szpital Kliniczny im. Wiktora Degi UMP.

Współorganizacja seminariów otwartych:

- **12.09.** *Modele współpracy organizacji pacjenckich z naukowcami,* (Wrocław). Współorganizator: Sieć Badawcza Łukasiewicz-PORT Polski Ośrodek Rozwoju Technologii

- **10-12.10.** *Zjazd organizacji Alzheimerowskich,* (Rzeszów). Współorganizacja wydarzenia: Stowarzyszenie Alzheimer Polska.

Wykonanie ekspertyzy w sprawie zatrudnienia w ramach projektu *ERGO-ART projekt.*

Dr hab. Marzena Wiernicka została powołana przez Minister Zdrowia do Zespołu ds. kompetencji zawodów medycznych (**30.10.**)

Różnorodności

Instytut Chemii Bioorganicznej wraz z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym PAN

31 maja eksperci Polskiej Akademii Nauk z przewodniczącym prof. Markiem Figlerowiczem z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN na czele, przygotowali propozycję nowej, **długoterminowej strategii rozwoju badań naukowych w Polsce.** Celem strategii jest budowanie efektywnego, transparentnego i przejrzystego modelu wspierającego rozwój Polski w wymiarze gospodarczym, społecznym i kulturowym. Zachęcamy do zapoznania się z całym dokumentem: <https://pan.pl/nauka-dla-przyszlosci-nowa-strategia-rozwoju-badan-naukowych-w-polsce/#header-2>

Pod koniec września ogłoszono wyniki rankingu „Stanford/ Elsevier – World’s Top 2% Scientists 2025”. W najnowszym rankingu, identyfikującym naukowców o największej cytowalności, ponownie znalazł się **prof. Paweł Bednarek** z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN. Na liście uwzględniającej cały dorobek naukowy wśród najczęściej cytowanych na świecie znaleźli się również: **prof. Mariusz**

Jaskólski, prof. Ryszard Kierzek oraz prof. Maciej Stobiecki.

Zdj. 27. Prof. Paweł Bednarek.

W **czerwcu** Federacja Europejskich Towarzystw Biochemicznych (FEBS) ogłosiła **wyniki tegorocznej edycji stypendiów wyjazdowych** na letnie staże naukowe w europejskich laboratoriach badawczych (FEBS Summer Fellowships). Spośród zgłoszeń nadesłanych z całej Europy wyłoniono 10 zwycięskich projektów, których autorki i autorzy będą mieli możliwość realizacji badań w wybranych przez siebie laboratoriach z krajów stowarzyszonych w FEBS. W gronie tegorocznych laureatów znalazła się mgr Grażyna Adamek z Zakładu Biologii Komórek Nerwowych z ICHB PAN. Dwumiesięczne stypendium umożliwi jej prowadzenie badań nad mechanizmami molekularnymi leżącymi u podstaw chorób neurodegeneracyjnych. W ramach swoich badań pani Adamek przeprowadzi multimodalną analizę danych uzyskanych z pojedynczych komórek metodą nano-CUT&Tag. Mgr Adamek będzie realizować swój projekt w laboratorium prof. Fabiana Theisa w Instytucie Biologii Obliczeniowej Helmholtz Zentrum München w Niemczech.

Komitet Krystalografii PAN przyznał **nagrody o nazwie „Diamenty Krystalograficzne”** za publikacje opublikowane w 2024 r. Dwa artykuły autorstwa pracowników ICHB PAN zostały uhonorowane tym prestiżowym wyróżnieniem: *Solvent organization in ultrahigh-resolution crystal structure of crambin at room temperature* Julian C.-H. Chen, **Mirosław Gilski**, Changsoo Chang, Dominika Borek, Gerd Rosenbaum, Alex Lavens, Zbyszek Otwinowski, Maciej Kubicki, Zbigniew Dauter, **Mariusz Jaskolski***, *IUCrJ*, 11 (2024), 649–663 <https://doi.org/10.1107/S2052252524007784> oraz *Antisense RNA C9orf72 hexanucleotide repeat*

associated with amyotrophic lateral sclerosis and frontotemporal dementia forms a triplex-like structure and binds small synthetic ligand, **Leszek Błaszczyk**, Marcin Ryczek, Bimolendu Das, **Martyna Mateja-Pluta**, Magdalena Bejger, Joanna Śliwiak, Kazuhiko Nakatani, **Agnieszka Kiliszek***, *Nucleic Acids Research*, 2024, 52, 6707–6717 <https://doi.org/10.1093/nar/gkae376>.

16 października 2025 r. Komitet Biologii Molekularnej Komórki Polskiej Akademii Nauk wyróżnił **pracę zespołu naukowców Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN** w konkursie im. prof. Włodzimierza Krzyżosiaka za najlepszą pracę doświadczalną w zakresie badań nad kwasami nukleinowymi wykonaną w polskim laboratorium. Dyplomem odznaczony został artykuł pt.: "The 8-17 DNAzyme can operate in a single active structure regardless of metal ion co-factor" opublikowany w czasopiśmie *Nature Communications*. Autorami pracy są: Julia Wieruszewska, mgr Aleksandra Pawłowicz-Perczak, mgr Ewa Połomska, dr Karol Pasternak, prof. dr hab. Zofia Gdaniec, dr Witold Andrałojć. Wręczenie dyplomu na ręce autora korespondencyjnego dr. Witolda Andrałojcia nastąpiło podczas posiedzenia Komitetu Naukowego, które odbyło się na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Zdj. 28. Uroczystość wręczenia dyplomu.

Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu ogłosił nabór wniosków w konkursie na „**BON BADAWCZY**”. Celem konkursu jest wsparcie realizacji **pilotażowych usług badawczych** w infrastrukturze POL-OPENSREEN, w szczególności w obszarze **wysokoprzepustowych badań przesiewowych i chemii medycznej**. Każdy bon ma wartość do **50 000 zł brutto** i obejmuje zarówno realizację usług badawczych, jak i wsparcie

merytoryczne przy opracowaniu wyników. W konkursie mogą wziąć udział małe i mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność B+R w Polsce oraz instytucje systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w których będzie realizowany przez zatrudnionego w nich naukowca. W konkursie nie mogą wziąć udziału partnerzy konsorcjum POL-OPENSREEN. Pytania należy kierować na adres: pol-openscreen2.0@ibch.poznan.pl. Więcej informacji o konkursie pod adresem: <https://portal.ichb.pl/konkurs-bon-badawczy-nabor-wnioskow/>. Konkurs ogłoszono w ramach projektu POL-OPENSREEN 2.0 – Utrzymanie, Rozwój i Udostępnianie Polskiej Platformy Infrastruktury Skriningowej dla Chemii Biologicznej w Kontekście Uczestnictwa w Konsorcjum na Rzecz Infrastruktury Badawczej EU-OPENSREEN ERIC, dofinansowanego z programu Ministra Nauki *Wsparcie udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej*.

Instytut Chemii Bioorganicznej PAN oraz Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe wzięły udział w **Europejskich Targach Nauki**, które odbyły się w dniach **3-6 czerwca 2025 r.** na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich (MTP). Wydarzenie było integralną częścią ITM INDUSTRY EUROPE – największej w Europie Środkowo-Wschodniej imprezy targowej. Na stoisku ICHB PAN oraz PCSS zaprezentowano następujące projekty: POL-OPENSREEN 2, MOSAIC 3D, CYBERSEC oraz KMD4EOSC.

Zdj. 29. Europejskie Targi Nauki.

24 maja 2025 r. w malowniczym parku przy Pałacu w Turwi miał miejsce organizowany przez ICHB PAN **festyn rodzinny „Piknik u Generała”**. Wydarzenie uświetniły różnorodne atrakcje, takie jak pokaz mody historycznej, inscenizacje teatralne, występ Zespołu Tańca Ludowego „AWF Poznań”, plenarna wystawa „Kobieta w wielkopolskiej kulturze tradycyjnej”. Nie zabrakło również warsztatów kreatywnych dla dzieci oraz degustacji lokalnych specjalistów. Festyn cieszył się dużym zainteresowaniem wśród pracowników ICHB PAN, PCSS oraz mieszkańców gminy Kościan.

Zdj. 30 Festyn rodzinny „Piknik u Generała”.

13 czerwca 2025 r. Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w ramach **wizyty studyjnej** odwiedzili **radni z Komisji Gospodarki Sejmiku Województwa Wielkopolskiego** oraz **pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego**. Wizyta była okazją do poznania historii oraz specyfiki działalności ICHB PAN. Goście usłyszeli o głównych kierunkach prowadzonych przez Instytut badań, współpracy z przedsiębiorstwami oraz o dotychczasowych osiągnięciach jednostki. Spotkanie pozwoliło również poznać najważniejsze wyzwania związane z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, a także perspektywy i plany rozwoju ICHB PAN.

Podczas **wakacji studenci oraz licealiści z całej Polski** zdobywali doświadczenie naukowe w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu. W trakcie letnich praktyk zawodowych **ponad 20 studentek i studentów** z uczelni takich jak Politechnika Poznańska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Akademia Górniczo-Hutnicza czy Uniwersytet Jagielloński miało okazję pracować w laboratoriach ICHB PAN.

Instytut współpracuje z uczelniami wyższymi, oferując studentom możliwość odbywania studenckich praktyk zawodowych.

Zdj. 31. Uczestnicy letnich praktyk w ICHB PAN.

Na **początku października** ukazało się wydanie specjalne Newsweeka 25 najważniejszych wydarzeń pierwszych „25 lat XXI wieku”, a w nim **wywiad z dr hab. Luizą Handschuh**, prof. ICHB PAN. W artykule „Geny to nie wyrok” Dorota Romanowska rozmawiała z Dyrektorem Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, która przedstawiła historię badań oraz możliwości jakie z tą wiedzą się wiążą.

RNA Salon Poznań wraz z Sekcją Kwasów Nukleinowych Polskiego Towarzystwa Biochemicznego zorganizowali **konkurs na najlepsze prace magisterskie, licencjackie** oraz publikacje z udziałem studentów i doktorantów. **Zgłoszenia w tegorocznej edycji konkursu przyjmowane były do 24. listopada 2025 r.** Więcej szczegółów na stronie <https://portal.ichb.pl/rna-salon-poznan/>. RNA Salon Poznań jest inicjatywą poznańskich badaczy RNA z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN i Wydziału Biologii UAM. Koordynatorem inicjatywy jest dr hab. Zbigniew Warkocki, prof. ICHB PAN. Celem Salonu jest organizacja wykładów i spotkań naukowych poświęconych badaniom nad RNA, dzięki którym organizatorzy chcą inspirować młodych naukowców i pokazać im szeroki zakres badań nad RNA. Celem spotkań jest również umożliwienie wymiany informacji i dyskusji pomiędzy badaczami z różnych ośrodków naukowych oraz ułatwienie nawiązywania współpracy.

Dr inż. Cezary Mazurek otrzymał nagrodę **Virtuti Medicinali 2025**. Wyróżnienie – przyznawane przez

Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne – wręczono podczas inauguracji **XXVI Kongresu Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego** zatytułowanego „Neuropsychologia kliniczna i medycyna – współczesne wyzwania w diagnozie i rehabilitacji pacjentów z uszkodzeniami mózgu”.

Zdj. 32. Wręczenie dyplomu dr inż. Cezaremu Mazurkowi.

Już od dekady PCSS zapewnia oprawę multimedialną sesji plenarnych **TNC** – najważniejszej i największej konferencji dedykowanej sieciom naukowo-akademickim w Europie. Podczas tegorocznej edycji (**9-13.06.2025, Brighton**) jako **partner technologiczny** poznańskie Centrum odpowiadało za wsparcie sieci, budowę strony internetowej wydarzenia, kompletny proces rejestracji łącznie z płatnościami, generowanie identyfikatorów dla uczestników. Specjaliści z Działu Nowych Mediów zapewnili także przekaz wszystkich najważniejszych wydarzeń na żywo. Konferencji towarzyszyła strefa expo, na której zaprezentowane zostało stoisko PCSS oraz **Konsorcjum PIONIER**, przedstawiono na nim najnowsze wyniki z prowadzonych projektów badawczych, w tym: WEDROWNIQ, ŚWIATOWID, Q-CHRONOS, PLA4SCIENCE, DARIAH HUB, PROSTE PISMO, HERIFORGE, E-RIHS, KMD4EOSC, FABRYKI AI – PIAST AI/PIAST Q.

Zdj. 33. Przygotowanie sesji plenarnej TNC.

W Hamburgu, w dniach **10-13 czerwca**, odbyła się **40. konferencja ISC – International Supercomputing Conference**, podczas której nie tylko zaprezentowano realizowany w PCSS projekt **KMD4EOSC**, czyli Krajowy Magazyn Danych, ale także przygotowano demonstrację przybliżającą uniwersalną infrastrukturę dla składowania, udostępniania oraz efektywnego przetwarzania dużych wolumenów danych.

Zdj. 34. PCSS podczas 40. Konferencji „ISC – International Supercomputing Conference”.

Na początku lipca 2025 r. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe rozpoczęło pięcioletni projekt naukowy **PSNC Energy Lab** mający wspomóc transformację energetyczną Wielkopolski Wschodniej. W ramach badań powstaną m.in. „cyfrowe bliźniaki” budynków i miejsc w regionie, na których będzie można przeprowadzać symulacje. Projekt składa się z trzech komponentów: Laboratorium Cyfrowych Bliźniaków, Laboratorium OZE i Żywego Laboratorium. W konferencji prasowej inauguracyjnej projekt wzięli udział: **dr hab. Luiza Handschuh** – dyrektor Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, **Robert Pękal** – Pełnomocnik Dyrektora ICHB PAN ds. PCSS, **Urszula Grygier-Soboń** – Zastępca Pełnomocnika Dyrektora ICHB PAN ds. PCSS oraz **Tomasz Piontek** – kierownik Pionu Zastosowań PCSS.

16 września 2025 r. w siedzibie Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu odbyło się **spotkanie inauguracyjne projektu „Science4Business – Nauka dla Biznesu”**. Celem projektu jest zwiększenie efektywności działań Centrów Transferu Technologii (CTT) i Spółek Celowych (S.C.) należących do organizacji badawczych w zakresie współpracy z biznesem, w

tym poprzez komercjalizację wyników badań naukowych i prac rozwojowych (B+R). W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji wchodzących w skład konsorcjum projektowego.

We wrześniu **DFN-Verein** oraz **PCSS** uruchomiły **bezpośrednie połączenie o przepustowości 100 Gbit/s pomiędzy sieciami X-WiN oraz PIONIER**. Oznacza to otwarcie dodatkowej ścieżki transmisji, która uzupełnia istniejące już połączeń X-WiN i PIONIER do sieci GÉANT. Dzięki temu zoptymalizowane zostało działanie wielu aplikacji oraz wykorzystanie zasobów na styku z GÉANTem. Ponadto możliwe jest zestawianie dodatkowych połączeń na potrzeby zaawansowanych projektów badawczych, wymagających wysokich przepustowości, dla współpracujących jednostek naukowych w Polsce i Niemczech.

W dniu **16 października 2025 r.**, w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, odbyło się *Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji w temacie „Partnerstwo dla innowacji: Jak uczelnie i biznes mogą wspólnie tworzyć przyszłość”*, podczas którego Pełnomocnik Dyrektora ds. PCSS, pan **Robert Pękal**, otrzymał **akt powołania do udziału w pracach Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji**.

W październiku br. **EuroHPC JU** ogłosiło wzmocnienie sieci europejskiej infrastruktury sztucznej inteligencji, poprzez inwestycję zakładającą powstanie **13 Anten Fabryk AI**, dzięki którym nowe kraje partnerskie projektu zyskają dostęp do istniejących już AI Factories, bez konieczności budowania ich we własnym zakresie. W ramach projektu powstanie **Mołdawska Antena Fabryki AI (FAIMA)**. Będzie działać w ścisłej koordynacji z fabryką PIAST-AI, mieszczącą się w PCSS.

Instytut Dendrologii PAN

Prof. Andrzej M. Jagodziński – dyrektor Instytutu Dendrologii PAN – **udzielił obszernego wywiadu** rzeczniczce Lasów Państwowych – Annie Choszcz-Sendrowskiej – w ramach podcastu Lasów Państwowych o dezinformacji w środowisku

przyrodniczym pt. „W gąszczu informacji. Nie błądź, sprawdzaj!”. Link do nagrania:

<https://www.youtube.com/watch?v=EoEOjstj37I>

Na przełomie czerwca i lipca br. odbył się w Katowicach LX Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego, w czasie którego **prof. Marii Rudawskiej nadano Godność Członka Honorowego PTB**. Pani Profesor od ponad pięćdziesięciu lat jest związana zawodowo z Instytutem Dendrologii PAN, w którym zajmuje się mykologią i ekologią lasu, w szczególności zjawiskiem symbiozy roślin drzewiastych z grzybami.

W październiku br. Minister Klimatu i Środowiska **powołała Zespół ds. rozwoju leśnictwa**. Do prac w zespole zaproszono 25 naukowców i praktyków różnych specjalności, w tym **prof. Andrzeja M. Jagodzińskiego**. Zespół jest organem doradczym Ministra, w szczególności zajmie się analizą i oceną uwarunkowań funkcjonowania leśnictwa w Polsce, formułowaniem celów i kierunków działań dla leśnictwa oraz przygotowaniem rekomendacji rozwiązań wspierających rozwój leśnictwa, w szczególności w zakresie założeń Narodowego Programu Leśnego.

Prof. Grzegorz Iszkuło z Zakładu Biogeografii i Systematyki **został powołany na członka zespołu ds. koordynacji działań związanych z eliminacją jemioli w ramach projektu Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2025 „Ratujmy starodrzew Poznania”**. Zespół zajmować się będzie m.in. wyznaczaniem priorytetowych działań związanych z eliminacją jemioli w środowisku miejskim oraz monitorowaniem realizacji projektu.

Dr Francesco Latterini z Zakładu Ekologii otrzymał stypendium Ministra Nauki dla wybitnych młodych naukowców wykazujących się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej. Minister Nauki przyznał Panu Doktorowi trzyletnie stypendium w dyscyplinie naukowej nauki leśne.

W dniu 16 lipca 2025 r. część pracowników Instytutu (36 osób) **uhonorowana została Medalami za Długoletnią Służbę**. Odznaczenia te mają charakter

państwowy i nadawane są przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej w służbie Państwa. W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odznaczenia dokonał prof. Marek Konarzewski, Prezes Polskiej Akademii Nauk, w asyście prof. Andrzeja M. Jagodzińskiego – dyrektora Instytutu.

Zdj. 35. Uehonorowani pracownicy Instytutu Dendrologii PAN.

Jak co roku, Uniwersytet Stanforda wraz z wydawnictwem Elsevier **opublikował ranking najbardziej wpływowych naukowców**. Do najczęściej cytowanych naukowców na świecie należy trzech badaczy z naszego Instytutu: **prof. Jacek Oleksyn** (pracownik emerytowany), **prof. Andrzej M. Jagodziński** i **dr hab. Marcin Dyderski**, prof. ID PAN.

We wrześniu br. ruszył intensywny kurs języka angielskiego zorganizowany w ramach trwającego w Instytucie projektu 4INTEgrateIDPAS, którego głównym celem jest wsparcie rozwoju jednostki w obsłudze zagranicznych doktorantów i naukowców. Zajęcia doskonalące praktyczne umiejętności i znajomość języka angielskiego skierowane były zarówno do pracowników administracyjnych oraz technicznych i inżynierskich zatrudnionych w Instytucie, jak i do naukowców oraz doktorantów prowadzących działalność naukową w dyscyplinie nauki biologiczne i nauki leśne. **Z końcem października odbyło się natomiast szkolenie poświęcone sztucznej inteligencji i możliwości bezpiecznego wykorzystania najnowszych osiągnięć w tym zakresie w pracy naukowo-badawczej**. Kurs pt. „AI w

pracy naukowo-badawczej” otrzymał wsparcie finansowe Fundacji Zakłady Kórnickie.

Instytut Fizyki Molekularnej PAN

Instytut Fizyki Molekularnej PAN był partnerem naukowym drugiej edycji konferencji **Poznań Science Slam**, która odbyła się w dniu 14 czerwca 2025 r. na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Jest to unikatowa konferencja naukowa skierowana do uczniów szkół średnich z całej Polski, na której młodzi ludzie mogą przedstawić wyniki swoich własnych badań, obserwacji i analiz. W trakcie konferencji swoje prace zaprezentowało dziesięciu prelegentów. Autorzy najlepszych wystąpień otrzymali atrakcyjne nagrody. Zdobywca nagrody specjalnej ufundowanej przez IFM PAN otrzymał zaproszenie do udziału w tegorocznych Warsztatach Naukowych **Lato z Helem** w Odolanowie.

<https://www.poznanscienceslam.com/>

Instytut Genetyki Człowieka PAN

IGC PAN po raz kolejny **znalazł się w gronie finalistów prestiżowego konkursu Popularyzator Nauki**. Wydarzenie to, organizowane przez serwis Nauka w Polsce prowadzony przez Fundację Polskiej Agencji Prasowej, wyróżnia osoby i instytucje, które w szczególny sposób przyczyniają się do upowszechniania nauki – inspirują, dzielą się wiedzą oraz przybliżają społeczeństwu najnowsze osiągnięcia badawcze. Konkurs promuje działania popularyzatorskie skierowane do szerokiego grona odbiorców, niezależnie od ich wieku, wykształcenia czy ścieżki zawodowej. W tegorocznej, XXI edycji, zgłoszono 76 kandydatur, spośród których 24 zakwalifikowały się do finału.

Stowarzyszenie Społeczeństwo i Nauka SPiN łączy krajowe instytucje współpracujące na rzecz badań i profesjonalizacji w obszarze komunikacji nauki. IGC PAN **dołączyło do Stowarzyszenia**, co pozwoli wzmocnić działalność Instytutu w obszarze popularyzacji nauki i budowania relacji ze społeczeństwem. Udział w sieci łączącej krajowe centra

nauki, instytucje kultury i badawcze umożliwi wymianę doświadczeń, dobrych praktyk i know-how w zakresie komunikacji naukowej. Instytut zyska dostęp do platformy współpracy przy ogólnopolskich wydarzeniach, takich jak Dzień Nauki Polskiej, Konferencja Interakcja-Integracja, czy SPiN Day, co pozwoli na większą widoczność i promocję badań genetycznych w przestrzeni publicznej. Członkostwo w SPiN wspiera także rozwój kompetencji popularyzatorskich pracowników, sprzyja pozyskiwaniu partnerów i źródeł finansowania wspólnych inicjatyw oraz wzmacnia rolę Instytutu jako aktywnego uczestnika dialogu między nauką a społeczeństwem.

W wyniku przeprowadzonego konkursu **nowym kierownikiem** Zakładu Genetyki Molekularnej i Klinicznej z dniem 1 lipca 2025 r. została **dr hab. Małgorzata Dawidowska, prof. IGC PAN**, która związana jest z Instytutem i Zakładem od 2006 r.

Rim Ibrahim, doktorantka z Zakładu Biologii Rozrodu i Komórek Macierzystych IGC PAN, **zdołała I miejsce w sekcji nauk biologicznych oraz medycznych podczas XVIII Kopernikańskiego Seminarium Doktoranckiego**, które odbyło się w dniach 26–27 czerwca 2025 roku w Toruniu. Rim Ibrahim została doceniona za wysoki poziom merytoryczny prezentacji oraz umiejętność klarownego przekazywania złożonych treści szerszemu gronu odbiorców akademickich. Kopernikańskie Seminarium Doktoranckie to coroczne wydarzenie, które gromadzi młodych naukowców z różnych dziedzin, umożliwiając prezentację badań, wymianę doświadczeń oraz nawiązywanie współpracy interdyscyplinarnej.

Instytut Genetyki Roślin PAN

W dniach 25-26 maja 2025 r. w Warszawie miał miejsce 3. Kongres Nauka dla Społeczeństwa, na którym zaprezentowano najbardziej znaczące badania i wdrożenia, które mogą przyczynić się do rozwoju społeczeństwa, gospodarki i innowacyjności w Polsce. Instytut Genetyki Roślin PAN **był reprezentowany na tym wydarzeniu** przez Panią

prof. dr hab. Małgorzatę Jędrzycką, czł. koresp. PAN oraz Panią dr hab. Karolinę Susek.

Zdj. 36. 3. Kongres Nauka dla Społeczeństwa.

W dniach 3-6 czerwca Instytut Genetyki Roślin PAN uczestniczył w Europejskich Targach Nauki w Poznaniu, prezentując swoją ofertę współpracy i usług w zakresie badania roślin i mikroorganizmów. Każdego dnia wydarzenia skupiono się na innych obszarach badawczych:

- **3 czerwca** - Multiomika: Projekt FENG 2.4 „Integracyjna platforma multiomiczna oparta o wysokorozdzielczą spektrometrię mas do badań metabolomów i mikrobiomów z zaangażowaniem uczenia maszynowego”
- **4 czerwca** - Fenomika i badania mikrobiomu roślin oraz System Prognozowania Epidemii Chorób Roślin SPEC
- **5 czerwca** - Nanotechnologia roślin: Projekt ERA Chairs NANOPLANT „The Creation of the Department of Plant Nanotechnology to Maximise the Impact of the ERA Chair Culture on the IPG PAS”
- **6 czerwca** - Genomika, Biotechnologia i Bioinformatyka

Podczas targów nawiązano ciekawe kontakty z przedstawicielami jednostek naukowych i firm. Goszczono na stoisku wiele osób zainteresowanych ofertą Instytutu i przeprowadzono szereg ciekawych dyskusji. Udział w wydarzeniu był okazją do zdobycia nowych doświadczeń w zakresie promowania wyników badań naukowych oraz budowania widoczności Instytutu w przestrzeni publicznej.

Zdj. 37. Pracownicy IGR PAN podczas Europejskich Targów Nauki w Poznaniu.

W dniach 2–4 września 2025 roku w Karpaczu odbyło się 34. Forum Ekonomiczne pod hasłem „Czas przemian – jaka przyszłość czeka Europę?” (<https://www.forum-ekonomiczne.pl/>). Forum Ekonomiczne stanowi platformę dialogu i jest jednym z największych oraz najważniejszych wydarzeń gospodarczo-politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej (ponad 500 wydarzeń, ponad 6000 uczestników). W Forum biorą udział prezydenci, szefowie rządów, ministrowie, politycy, przedstawiciele samorządów, kadra kierownicza firm, osoby ze świata kultury i sportu, wybitni naukowcy, wpływowi dziennikarze oraz reprezentanci organizacji pozarządowych. Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk reprezentował prof. Arkadiusz Kosmala, zastępca dyrektora ds. naukowych, zaproszony przez Organizatorów w szczególności do udziału w panelu dyskusyjnym: „Wynalazki i osiągnięcia naukowe XXI wieku”.

Zdj. 38. Profesor A. Kosmala podczas 34. Forum Ekonomicznego w Karpaczu.

29 września 2025 r. w Pałacu Staszica w Warszawie odbyło się seminarium naukowe „Sztuczna inteligencja w rolnictwie i biotechnologii”

zorganizowane przez Komitet Nauk Agronomicznych PAN i Komitet Biotechnologii PAN. Seminarium dotyczyło zastosowań sztucznej inteligencji w rolnictwie i biotechnologii. Jego celem było podjęcie dyskusji naukowej i próba odpowiedzi na pytania: „czy sztuczna inteligencja jest szansą na rozwój nowoczesnego rolnictwa, jakie są problemy jej praktycznego zastosowania w biotechnologii oraz jakie są korzyści i zagrożenia wykorzystania AI w rolnictwie i biotechnologii”. Instytut Genetyki Roślin PAN był współorganizatorem wydarzenia.

Biblioteka Kórnicka PAN

Od 1 października 2025 r. Dyrektorka Biblioteki **powołała dr Aleksandrę Losik na stanowisko drugiej wicedyrektorki PAN Biblioteki Kórnickiej**. Nowa wicedyrektorka będzie wspierać kierownictwo w realizacji kluczowych zadań Biblioteki, zwłaszcza w obszarze projektów strategicznych, rozwoju i koordynacji działań cyfrowych oraz wybranych prac merytoryczno-organizacyjnych.

Jesienią 2025 r. **PAN Biblioteka Kórnicka-Muzeum w Kórniku została uznana za Najlepszy Produkt Turystyczny Wielkopolski**. Kapituła konkursu doceniła ofertę turystyczną oraz edukacyjno-warsztatową naszej instytucji.

Na zaproszenie **Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina PAN Biblioteka Kórnicka weźmie udział w projekcie „Polska kultura muzyczna w perspektywie europejskiej – źródła i konteksty”**. Jego realizacja umożliwi stworzenie, bezprecedensowej w skali europejskiej, bazy danych cyfrowych oraz portalu ze źródłami muzycznymi. Projekt finansowany jest ze środków europejskich w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy.

W mijającym roku wybrano nowy Zarząd poznańskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego – **w jego skład weszła prof. Magdalena Biniaś-Szkopek, dyrektorka PAN Biblioteki Kórnickiej, a Sekretarzem została dr Aleksandra Losik, druga wicedyrektorka Biblioteki**.

